

Nr 3 1955

37 ÅRG.

UPPLAGA: 12.200 EX.

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÄRNANS RIKSFÖRBUND
REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS EKBERG

JAKOBSGATAN 14, STOCKHOLM C - TELEFON 213606 - POSTGIROKONTO NR 4870

BRANDKÄRS- tidskrift

Televerket och landskommunernas brandalarmeringsfråga

Av ingenjör Folke Odsjö

Med den utbredning som telefonen nått i Sverige har den för allmänheten blivit ett viktigt hjälpmedel vid brandalarmering. För många landskommuner ha vidare de tjänster och de tekniska anordningar som televerket kan erbjuda visat sig vara till stor hjälp för brandalarmeringsfrågans lösning.

Brandalarmering kan emellertid ordnas på ett flertal olika sätt, och till ledning för de kommuner, som skola modernisera och effektivisera sin brandalarmering, skall här lämnas en kortfattad redogörelse för de anordningar och tjänster, som televerket i olika fall kan erbjuda landskommunerna, dels för ingående, dels för utgående alarmering.

Ingående alarmering.

Är ortens telefonstation manuellt betjänad och dessutom öppen dygnet runt, erbjuder den ingående alarmeringen inga större tekniska problem. Vare sig särskild brandalarmeringscentral (brand-ac) finnes på orten, eller ortens telefonstation undantagsvis, efter särskilt medgivande, fungerar som brand-ac, behöver allmänheten vid eldsvåda endast begära "brandkåren", och telefonisten utför erforderlig koppling. Någon särskild larmtelefon, avsedd enbart för mottagning av ingående alarm, kan i detta fall icke anses behövlig på brand-ac, enär telefonisten vid alarmering har möjlighet att bryta ett eventuellt pågående samtal.

Vid telefonstationens automatisering blir det givetvis ej längre möjligt att utnyttja densamma som brand-ac. I god tid före sådan automatisering böra kommunerna därför vidtagna de åtgärder som erfordras, för att brandalarmeringen även i fortsättningen skall fungera tillfredsställande.

Brandförsvarsmål i Regeringsrätten 1947

30. (Dnr 321/1947 Kom.-dep.) Ang. föreläggande att borttagna vindsinredning.

I § 20 mom. 2 i den för Hudiksvalls stad den 21/10 1937 fastställda byggnadsordningen stadgas bl. a.: Boningsrum eller arbetsrum skall hava en höjd av minst 2,7 m. Byggnadsnämnden må likväl för byggnad, som ej inrymmer flera än 2 för familj avsedda lägenheter, medgiva lägre rumshöjd, dock lägst 2,4 m. samt å vinden till enfamiljshus en rumshöjd av lägst 2,3 m. Där svårighet möter att för något enstaka rum i bostadslägenhet ernå nu föreskrivna minimihöjd, må byggnadsnämnden tillåta mindre rumshöjd, därest rummets kubikinnehåll ej understiger 16 km. dock ej under 2,10 m. Vidare stadgas i § 22 mom. 1 i byggnadsordningen bl. a.: I byggnad med 2 våningar — med eller utan inredd vind — som inrymmer mer än 4 lägenheter för bostads- eller affärsändamål skola ovan källarbalklaget inre vägg- och taktytor åtminstone flamskyddande beklä-

das. A. O. Östlundh tillhöriga tomten nr 1 i kv. Pantern i staden finnes en i 2 våningar uppförd byggnad, inrymmande 4 bostadslägenheter, ävensom ett av föregående fastighetsägare utan vederbörligt tillstånd inrett vindrum. Hos byggnadsnämnden i staden anhöll Östlundh om tillstånd att å vindsvåningen få inreda 2 lägenheter om 1 rum och kokvrå. Innan byggnadsnämnden slutbehandlade ansökningsen lät klaganden påbörja ändringsarbeten på vinden. Rumshöjden i vindrummen utgjorde 2,15 m. men nedgick på grund av förefintligt snedtak vid 2 väggar i rummen till allena 1,65 m. och vid en vägg i en inredd kokvrå till ännu lägre nivå. Olika byggnadsdelar vore icke försedda med flamskyddande beklädnad. Vid sammanträde den 23/10 1945 beslöt byggnadsnämnden icke bifalla ansökningsen samt förelade klaganden, enär ändringsarbetena utförts utan vederbörligt tillstånd, jämlikt 120 § byggnadsstadgan att före den 31/12 1945 vid vite av 500 kr. hava undanröjt de sålunda utan lov utförda arbetena. Länsstyrelsen i Gävleborgs län, där klaganden anförde besvär under anhållan att länsstyrelsen måtte meddela dispens från gällande bestämmelser angående rumshöjd och godkänna den utförda byggnationen, eventuellt i förening med föreskrifter om lämpliga kompletteringsarbeten såsom bestrykning med brandsäker färg eller dylikt, vilka arbeten han förklarade sig villig utföra, eller, därest länsstyrelsen icke funne skäl att upphäva beslutet, att länsstyrelsen måtte med hänsyn till rådande bostadsbrist medgiva anstånd t. v. med undanröjandet av ifrågakvarande vindsinredning. utslag den 24/4 1946: Enär klaganden icke anförde skäl eller omständig-

I första hand bör man då söka anordna en på orten belägen, dygnet runt bemannad brand-ac. Föreliggande svårigheter härför, kunna två eller tre ac med alternerande vakter anordnas. Av tekniska skäl bör antalet ac icke överstiga tre.

Larmtelefon.

För mottagning av ingående alarmering uppsattes på ac en särskild larmtelefon, helst med ett lätt ihågkommet nummer. Larmtelefonen bör vara spärred för avgående trafik. Ha flera brand-ac anordnats, skola deras larmtelefoner ha samma telefonnummer. Detta kan ordnas t. ex. genom parallellkoppling av telefonerna till ett gemensamt telefonnummer eller genom uppsättning av telefonapparat med två anknytningar.

Kostnaden för en larmtelefon är:

	Inträdesavgift	Kvartalsavgift*)
för 1 ac	200:—	32:50
„ 2 ac	275:—	50:50
„ 3 ac	350:—	68:50

*) Varierar inom olika taxeoräden.

I dessa kostnader ingår ledningskostnaden för en ac. Utomhusledning till de övriga ac:na debiteras särskilt, antingen enligt enhetstaxa eller avståndstaxa, beroende på lokala förhållanden:

	Inträdesavgift	Kvartalsavgift
Enhetstaxa	400:—	10:—
Avståndstaxa, per påbörjat 100-tal meter	25:—	0:90

Fjärr-ac.

Många landskommuner och även mindre och medelstora samhällen finna det ofta omöjligt att uppbringa någon eller några, som äro villiga att åtaga sig vakthållningen på brand-ac. Däremot finnes kanske i närmaste stad, köping eller grankommun en ständigt bemannad brand-ac, vilken skulle kunna fungera som brand-ac (fjärr-ac) även för kringliggande kommuner. I Brandkårstidskrift nr 6/1954 finnes en redogörelse för hur Flädie kommun på sådant sätt ordnat sin brandalarmering genom avtal med Lunds brandkår.

Alarmering från telefonskåp.

I tätorter kan det vara önskvärt, att alarmering även skall kunna ske från telefonapparater på allmänna platser. För detta ändamål har telestyrelsen bl. a. under utarbetande ett system med telefonskåp, vilka med direkta, vilströmskontrollerade ledningar äro anslutna till en alarmväxel på en på orten belägen brand-ac. Genom att öppna skåpdörren och lyfta mikrotelefonen erhåller man talförbindelse med ac. Skåptelefonen kan även brukas för tjänstesamtal till apparater anslutna till televerkets nät, varvid samtalet vidarekopplas över alarmväxelns huvudledning. En sådan alarmväxel i provutförande, avsedd för 20 telefonskåp, ses på omslagsbilden.

Kostnaderna för en anläggning enligt detta system med exempelvis 15 anslutna skåp och 1 huvudledning ha preliminärt beräknats till c:a 11.000 kronor i inträdesavgift och c:a 600 kronor i

*Nytt från
slangfronten*

A. BOL. F. REDDAWAY & CO. — STOCKHOLM

har äran meddela, att en sammanslagning ägt rum mellan de två engelska storproducenterna av
BRANDSLANGAR

GEORGE ANGUS & Co. LTD. och F. REDDAWAY & Co., LIMITED
Newcastle Upon Tyne, 1 Pendleton — Manchester, 6

Samgåendet innebär en styrka och koncentration i strävan att möta de ständigt ökade kraven på teknisk fulländning av detta för brandväsendet så viktiga material.

Båda företagen har mycket gamla anor. I ledningen av en kunnig arbetarstam med generationers samlade erfarenhet står en stab av skickliga tekniker och forskare med öppen blick för de möjligheter, som den snabba utvecklingen på textilmaterielens och plasternas områden erbjuder.

Koncernens sammanlagda kapacitet är mycket betydande och ANGUS—REDDAWAY är nu utan jämförelse världens största tillverkare av brandslangar — det må gälla vanliga ofodrade lanneslangar eller slangar av annat material med invändigt foder.

ANGUS—REDDAWAY tillverkar alla typer — tyngre eller lättare — för varje behov och för alla anspråk.

Vår firma har ändrat namnet till

ANGUS—REDDAWAY COMPANY
AKTIEBOLAG

Birger Jarlsgatan 23

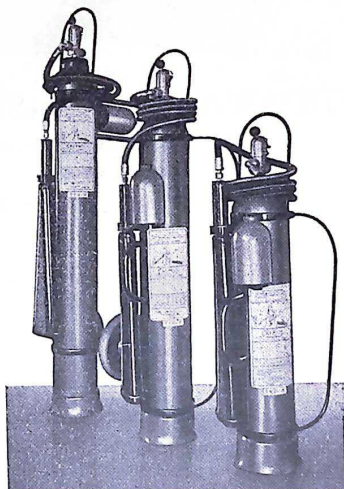
STOCKHOLM C

Tel. 10 26 67, 21 35 03

Telegramadr.: "ANGUSWAY" — STOCKHOLM

I KAMPEN MOT ELDEN CALMUS

kolsyresläckare

**”Apparaterna med de riktiga
detaljerna”**

PISTOL- OCH SNABBVENTILER — SNABBÖPPNANDE RATTVENTILER
— HÖGTRYCKSSLANG —

AKTIEBOLAGET
Calmus

20 10 21

ERIKSBERGSGATAN 38
STOCKHOLM

20 10 32

kvartalsavgift. Häre ingår kostnaden för alarmväxel, reläutrustning, strömförsörjningsutrustning, signallampor för karta, skåpapparater och ledningsnät. Om anordning för polisblink önskas, tillkommer c:a 1.400 kronor i inträdesavgift och c:a 65 kronor i kvartalsavgift. Underhållet sker genom televerkets förso, och kostnaden härför är inräknad i kvartalsavgifterna.

Själva skåpen jämte positionsfyror tillhandahållas ej av televerket utan anskaffas och underhållas av kommunen.

Utgående alarmering.

För den utgående alarmeringen tillhandahåller televerket brandsignalfördelare, ävensom kompletteringsutrustning för utlösning av tyfon över telefonledning.

Brandsignalfördelare.

Telestyrelsen har generellt medgivit, att alarmering av brandstyrkan på en ort får ske över det lokala telefonnätet (abonmentledningarna). Härvid fungera telefonapparaternas signalklockor som alarmklockor. Från ekonomisk synpunkt är denna alarmeringsmetod gynnsam, när man då utnyttjar ett redan befintligt system av ledningar och klockor. Telefonledningarnas driftsäkerhet måste anses vara hög, när telefonen i regel är i dagligt bruk och ett eventuellt fel därför snart upptäcks.

För att sända brandsignal på ett större antal abonnentledningar samtidigt erfordras en s. k. *brandsignalfördelare*, se bild 1, som uppsättes på ortens telefonstation och till vilken brandmännens bostadstelefoner, ev. även telefonerna på arbetsplatserna, anslutas.

Fördelaren är avsedd för alarmering på upp till 24 abonnentledningar eller tvåtrådiga alarmledningar med högst tre larmklockor per ledning. Skulle detta vara otillräckligt, kunna flera fördelare på enkelt sätt sammankopplas till en enhet med dubbla eller fler dubbla kapaciteten. Hur en alarmeringsanläggning med brandsignalfördelare i princip är uppbyggd, framgår av bild 2.

När fördelaren utlöses sänder den s. k. brandsignal på de anslutna ledningarna. Signalen utgår under 30 sek., men denna tid kan varieras. Brandsignalen har företräde framför alla andra signaler och samtal över abonnentledningarna och bryter sålunda ett eventuellt pågående samtal, även rikssamtal. Under signalgiv-

het, som må leda till ändring i eller upphävande av klandrade beslutet, prövar länsstyrelsen skäligt lämna de anförda besvärerna utan bifall, dock, att den tid, före vilken meddelade föreläggandet vid stadgat äventyr skall vara fullgjort, bestämmes till den 1/7 1947. *Regeringsrätten*: ej ändring. Vidkommande den underställda ansökningen hemställde Regeringsrätten, att Kungl. Maj:t måtte lämna densamma utan bifall. För den händelse Kungl. Maj:t beslöte i enlighet med denna hemställan, bestämde Regeringsrätten den tid, före vilken det meddelade föreläggandet vid stadgat äventyr skulle vara fullgjort, till den 1/5 1948. — Vid ansökningens fördragning inför *Kungl. Maj:t*: i statsrådet den 14/1 1947 beslöts i enlighet med Regeringsrättens hemställan.

Brandförsvarsmål i Regeringsrätten 1948

1. (Dnr 18/1948 Inr.-dep.) Ang. föreläggande vid brandsyn.

I § 23 mom. 1 brandordningen för Vänersborgs stad föreskrives: "Det åligger husägaren att föranstalta därom, att lämpliga anordningar för sötningens arbetsverkställande, såsom takluckor, takliggare och stegar från vinden upp till takluckor m. m. finnas i fastigheten". Vid brandsyn den 8/5 1946 inom vissa G. Wulf tillhöriga, inom kv. Tenggrenstorp i staden belägna byggnader föreskrev *brandsynenämnden* i staden bl. a., att i bruksägarevillan skulle antingen takluckan få användas, eller också skulle en fast järnstege anbringas i anslutning till den befintliga taklejdaren. Vid brandsyn den 18/4 1947 föreskrev *brandsynenämnden*, såvitt nu vore i fråga — efter antecknande att

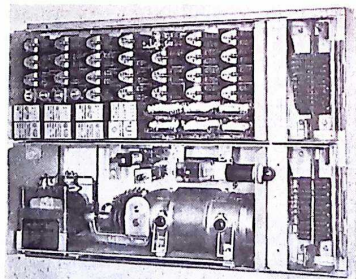

Bild 1. Televerkets brandsignalfördelare (skyddsbyvarna avtagna).

den vid brandsynen den 8/5 1946 föreskrivna stegen ännu icke anordnats — att denna skulle vara anbringad före maj månads utgång 1947. Länsstyrelsen i Älvsborgs län, där över föreläggandet vid brandsynen den 18/4 1947 anfördes besvär av klaganden med yrkande, att äläggandet för honom att anskaffa fast järnsteg måtte undanröjas, resolution den 11/6 1947, fann ej skäl ändra klandrade beslutet. Regeringsrätten: Enär klaganden förklarar sig beredd att vid förekommande sotning i god tid tillhandahålla lös steg, och vad i målet förekommit icke föranleder till antagande att användande av lös steg skulle medföra särskild fara eller olägenhet vid sotningens utförande, finner Regeringsrätten skäligt att med ändring av länsstyrelsens resolution upphäva klandrade föreläggandet.

2. (Dnr 63/1948 Inr.-dep.)
Ang. föreläggande att vidtaga vissa brandskyddsåtgärder.

Brandsynenämnden i Jokkmokks s:n beslut vid allmän brandsyn den 6/5 1946 beträffande mangårdsbyggnaden å den J. R. Högström tillhöriga fastigheten tomt nr 3 i kv. Hermelinen i Jokkmokks kyrkostad att följande åtgärder skulle vara vidtagna senast den 1/9 1946: Ett från en i en kammare befintlig kamin ledande rökrör skulle ändras så, att det icke ginge närmare oskyddat trävirke än 45 cm; om trävirket brandhårdigt bekläddes, kunde avståndet minskas till 25 cm; eldstadsplan av sten, betong eller plåt skulle anordnas och utsträckas minst 30 cm framför och 10 cm åt sidorna utöver eldstadens plan; vägg bakom kaminen skulle vara brandsäker inom 50 cm från kaminen; brandred-

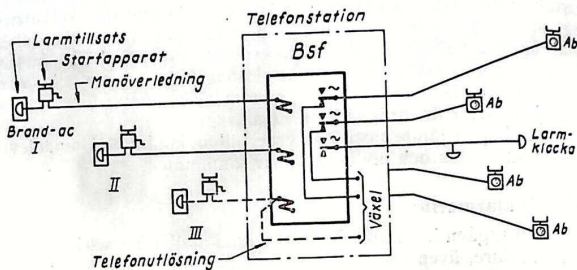

Bild 2. Principen för alarmeringsanläggning med brandsignalfördelare.

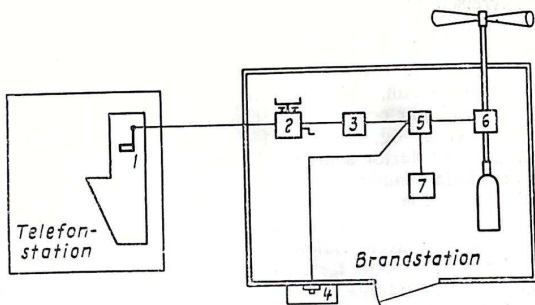

Bild 3. Utlösning av tyfonalarm från telefonstation. 1. Utlösningjack. 2. Telefonapparat. 3. Signalrelä. 4. Startknapp. 5. Tidrelä eller tillsatsapparat. 6. Solenoidventil. 7. Strömförsörjning (likriktare och batteri).

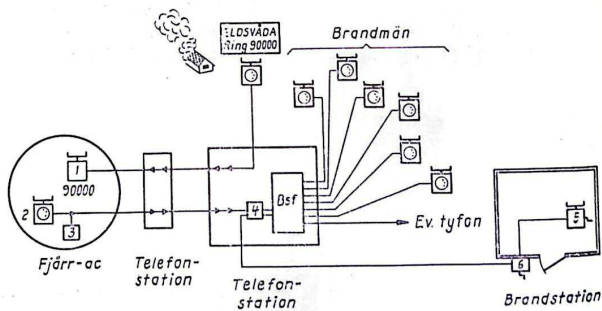

Bild 4. Principen för fjärr-ac med telefonutlösning av brandsignalfördelare. 1. Larmtelefon. 2. Telefonapparat (buvudabonnemang). 3. Sändare för startimpuls. 4. Mottagare för startimpuls. 5. Startapparat. 6. Brandskåp.

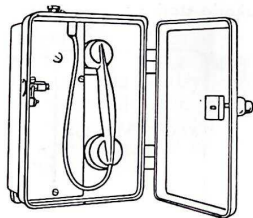
LM ERICSSONS NYA

HJÄLPTELEFONSYSTEM

för snabb alarmering

När polis eller brandkår skall alarmeras, öppnas dörren till hjälptelefonskåpet. Larm går då omedelbart till alarmeringscentralen, och närmare meddelanden kan lämnas via skåpets telefon.

Hjälptelefonskåpen är utförda i lättmetall och lackerade i signalrött. För sina viktigaste funktioner innehåller de inga reläer eller andra ömtåliga delar.

Trygghet och skydd för allmänheten genom effektiva alarmeringsmöjligheter, framför allt till polis och brandkår: så kunde ett av de krav formuleras, som varje modernt samhälle måste ställa på sig själv och kunna uppfylla. LM Ericssons nya hjälptelefonssystem, snabbt, absolut tillförlitligt och smidigt i användning, har härvidlag visat sig utomordentligt värdefullt.

Snabbt och tillförlitligt

LM Ericssons hjälptelefonssystem består, kort uttryckt, av en serie telefonskåp, placerade på vitala punkter i väg- och gatusystemet och direkt anslutna till alarmeringscentraler på brand- och/eller polisstationerna. Så snart dörren till ett hjälptelefonskåp öppnas, brytes en plombering och automatisk larmsignal går till centralen, samtidigt som där anges från vilket skåp anropet kommer. Den anropande har genast telefontakt med stationen och kan lämna närmare upplysningar om önskad hjälp.

Låga anläggningskostnader

Upp till 8 alarmeringsskåp kan anslutas till samma 2-trådiga, vilströmskontrollerade ledning — en betydande fördel i fråga om anläggningskostnaden. Det allmer framträdande önskemålet att för detta slag av anläggningar kunna använda vanliga telefonledningar har helt tillgodoseetts.

Medger tjänstetelefonering...

Hjälptelefonsystemet kan även användas för tjänstetelefonering, i första hand för polis, brandkår, elverk

och trafikmyndigheter. Skåpet öppnas då med särskild nyckel, och samtalet hindrar ej eventuellt samtidigt larm till centralen från annat skåp.

... i bägge riktningarna

Omvänt kan skåpen även användas för anrop från polisstationen till patrullerande polis. Stationen kan nämligen påkalla vederbörandes uppmärksamhet och kalla till telefonen genom blinksignaler på lampan ovanför skåpet.

Lätt anpassningsbart

Systemet kan anpassas individuellt efter olika önskemål och kan lätt utökas. Det lämpar sig utmärkt för anslutning av automatiska brandalarmanläggningar.

LM Ericssons nya hjälptelefonssystem ger rika möjligheter till praktiska säkerhetsåtgärder. Ett samtal med våra specialister förpliktar Er till intet, men det kan ge uppslag till förbättringar i Era nuvarande alarmeringsmöjligheter, som den lokala säkerheten och tryggheten kommer att vinna på. Ring eller skriv för närmare uppgifter!

LM ERICSSONS SVENSKA FÖRSÄLJNING AB

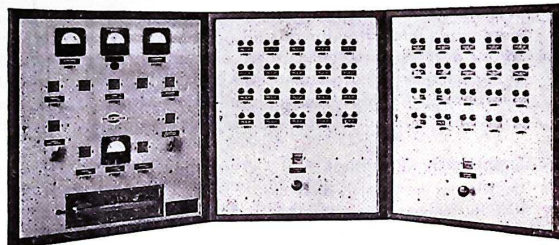
Kungsgatan 33, Box 877, STOCKHOLM 1. Tel. 22 31 00
St. Badhusgatan 20, GÖTEBORG. Tel. 17 09 90
St. Nygatan 27 B, MALM Ö. Tel. 711 60
Rådhusgatan 1, SUNDSVALL. Tel. 559 90

BRANDKÅRSALARMERING

Typ **EMU**

med brandskåp och telefonskåp

(provad av Statens Provningsanstalt och godkänd av försäkringsbolagen)

Centralskåp — Linjeskåp

CENTRALAPPARAT TYP EMU

Komplett centralutrustning omfattar: centralskåp, linjeskåp, 2 st. ackumulatörer 24 V, 2 st. likriktare, motoromformare, 3 st. kontrollklockor Typ AKP samt 1 st. felsignalklocka.

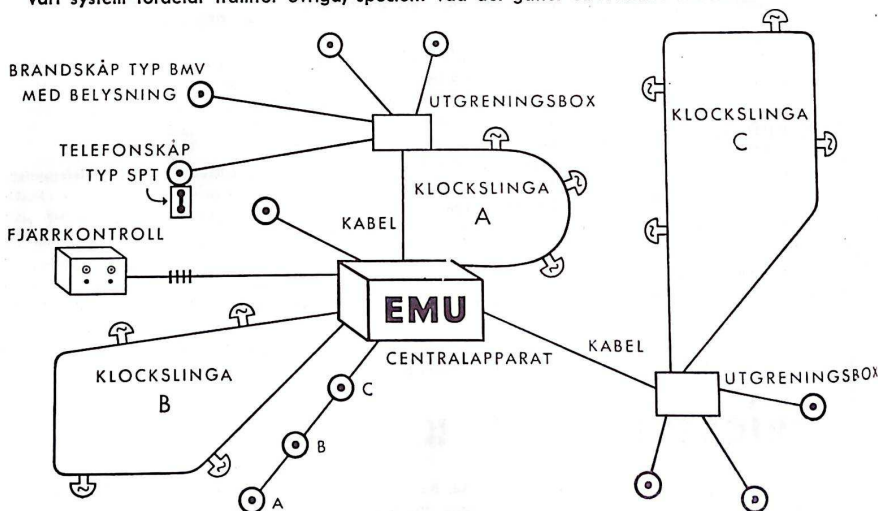
Systemet är godkänt av Kungl. Telestyrelsen för anslutning till förhyrda ledningar.

Systemet är helt vilströmkontrollerat och markerar skilda alarm- och felsignaler.

Varje brandskåp (telefonskåp) anslutes med direkta ledningar och markeras på centralapparatens med dubblade signallampor. Skilda ledningar för brandskåp och alarmklockor. Till varje brandskåpsgrupp kan anslutas 3 st. brandskåp.

Den stora fördelen med vårt system EMU grundar sig på dess lättskötthet samt att alla kretsar i vår centralutrustning äro vilströmkontrollerade.

Det har visat sig att de tidigare använda morsesystemens tid är passerad. Numera kräver brandkärer och allmänhet en direkt alarmering som inte kan missuppfattas. I detta avseende har vårt system fördelar framför övriga, speciellt vad det gäller obevakade stationer.

Principskiss å ledningsnät

AUTOMATISKT BRANDALARM AB

Tel. växel 338

MALMKÖPING

Postgiro 570 53

STOCKHOLM Tel. 32 08 88

SWEDEN

GÖTEBORG Tel. 19 15 55

ningen sänder fördelaren en kontrollsignal till den utlösande. Efter signalgivningen kopplar fördelaren automatiskt upp en talförbindelse från den som verkställt utlösningen till högst 12 av brandmännen, varigenom i första hand brandbefälet kan orienteras om brandens läge. Fördelaren kan även starta en tyfonanläggning samtidigt som den sänder brandsignal.

Fördelaren är närmast avsedd för utlösning från en, ev. två eller tre lokala brand-ac, men den kan även utlösas genom telefonanrop från en fjärr-ac. Utlösningen från lokal ac sker med hjälp av en speciell startapparat, som med en vilströmskontrollerad manöverledning är ansluten till fördelaren. Ledningen övervakas medelst en särskild larmtillsats, som ger larm på brand-ac när fel uppstår på ledningen.

Kostnaderna för en alarmeringsanläggning med brandsignalfördelare äro i huvudsak följande:

	Inträdesavgift	Kvartalsavgift
Brandsignalfördelare	3.000:—	25:—
Startapparat	250:—	5:—
Larmtillsats	75:—	2:50
Manöverledn. mellan startapp. och fördelare	200:—	22:—*)

*) Varierar inom olika taxeyråden.

Tyfonalarm.

I de fall brand-ac är förlagd till manuell telefonstation, har styrelsen föreskrivit, att den utgående alarmeringen på enkelt sätt skall kunna utlösas från växelborden.

En lämplig utlösningssmetod framgår av bild 3. Telefonapparaten 2 på brandstationen är en s. k. mellanstationsapparat med automatisk genomkoppling. Apparaten är försedd med två knappar, av vilka den ena nedtryckes när telefonstationen skall anropas, och den andra när man från brandstationen vill starta tyfonen. Vid alarmering sänder telefonisten en ringsignal till brandstationen, varvid ett signalrelä 3 påverkas och sluter en lokal strömbana till ett tidrelä 5, som under viss tid sluter strömbanan till solenoidventilen 6. Den brandman som först anländer till brandstationen ringer upp telefonisten och erhåller orientering om branden. Tyfonen kan även startas genom en knapp 4 utanför brandstationen. Finnes civilförsvarets tyfonanläggning på orten, måste tidreläet utbytas mot en tillsatsapparat, som genererar den för tyfoner fastställda brandsignalen.

Av ovan beskrivna utrustning tillhandahåller televerket endast telefonapparaten och signalreläet, till följande kostnad:

	Inträdesavgift	Kvartalsavgift
Telefonapp. med ledning (huvudabonnemang)	200:—	32:50*)
Signalrelä	10:—	2:50
	210:—	35:—

*) Varierar inom olika taxeyråden.

Skall utlösningen ske från en eller flera på orten belägna brand-ac, kan samma metod tillämpas, dock med den skillnaden att telefonstationens utlösningssjäck ersättes av en telefonapparat med handinduktor.

skap skulle anskaffas i enlighet med föreskrifterna i 16 § i brandordningen för Jokkmokks kyrkostad.

Länsstyrelsen i Norrbottens län, sedan brandsynermännen vid efterbesiktning den 9/9 1946 funnit, att klaganden icke fullgjort vad honom sålunda förelagts, samt anmält förhållandet för Länsstyrelsen, resolution den 15/1 1947, fann med stöd av 35 § 1 mom. 2:a st. brandstadgan den 15/7 1944 skäligt förelägga klaganden såsom ägare av ifrågakvarande fastighet vid vite av 100 kr. att inom 1 mån. från det resolutionen tillställdes honom hava vidtagit erforderliga åtgärder till avvjälpande av de av brandsynermännen anmärkta bristerna. *Regeringsrätten*: ej ändring i Länsstyrelsens resolution, dock att den tid, före vilken föreläggandet vid stadgat äventyr skulle hava fullgjorts, bestämdes till den 1/9 1948.

3. (Dnr 67/1948 Inr.-dep.) Ang. brandordning.

Vid sammanträde den 4/11 1945 beslöt *kommunalfullmäktige i Mattmars kommun* antaga brandordning för kommunen samt att brandförsvaret såvitt anginge skydd mot skogsbrand skulle ordnas för sig. Sedan brandordningen underställdes *Länsstyrelsen i Jämtlands län* för prövning samt länsstyrelsen anmodat kommunalfullmäktige att upptaga ärendet till ny behandling, beslöt fullmäktige vid sammanträde den 27/10 1946 vidhålla sitt beslut om särskilt skogsbrandförsvaret. Länsstyrelsen, resolution den 10/4 1947: Enär sådana förhållanden icke kunna anses föreligga, som motivera att inom Mattmars kommun — i motsats till samtliga övriga kommuner i länet — skogsbrandförsvaret ordnas för sig, utan samordning av bygde-

brandförsvaret och skogsbrandförsvaret måste anses lämplig, finner Länsstyrelsen ej skäl godkänna kommunalfullmäktiges i Mattmars kommun i samband med antagandet av brandordning den 27/10 1946 fattade beslut att brandförsvaret såvitt angår skydd mot skogsbrand skall ordnas för sig. Enär vid sådant förhållande beslutet, jämlikt 1 § 2: a st. brandlagen den 15/7 1944, icke gäller, återsändas samtliga handlingar i ärendet till kommunalfullmäktige, som hava att med beaktande av vad sålunda förekommit änyo besluta om brandväsendets organisation och antagande av brandordning för kommunen. Regeringsrätten hemställde, att Kungl. Maj:t ej måtte finna skäl att göra ändring i länsstyrelsens resolution. Vid målets förredragning inför Kungl. Maj:t i statsrådet den 9/4 1948 beslöts i enlighet med Regeringsrättens hemställan.

4. (Dnr 68/1948 Inr.-dep.)
Ang. brandordning.

Vid sammanträde den 27/10 1946 beslöto kommunalfullmäktige i Halltorps kommun att för kommunen antaga brandordning, enligt vilken brandförsvaret såvitt anginge skydd mot skogsbrand skulle ordnas för sig. Sedan brandordningen underställts Länsstyrelsen i Kalmar län för prövning samt länsstyrelsen lämnat kommunalfullmäktige tillfälle att taga innehåll i brandordningen under förnyat övervägande, beslöto fullmäktige vid sammanträde den 27/1 1947 hemställa, dels att den för kommunen gällande skogsbrandordningen, fastställd den 4/1 1939, alltjämt finge gälla, dels ock att den av fullmäktige den 27/10 1946 antagna "brandordningen för bygdeblandförsvaret" måtte

Kostnaden för erforderliga telefonapparater och signalrelä uppgår i detta fall till:

	Inträdesavgift	Kvartalsavgift
Anläggning med 1 ac	160:—	38: 50
” ” 2 ac	235:—	56: 50
” ” 3 ac	310:—	74: 50

Härtill komma avgifter för erforderliga ledningar, enligt antingen enhets, taxa eller avståndstaxa.

Utgående alarm från fjärr-ac.

Om lokal brand-ac saknas och motsvarande funktion uppehålles på en fjärr-ac, uppstår frågan hur den utgående alarmeringen skall utföras. En särskild utlösningssledning vore givetvis lämpligast för fjärrstart av tyfon eller brandsignalfördelare, men en sådan ledning blir ofta alltför lång och dyrbar.

Man kan i stället använda sig av s. k. telefonutlösning. Vakt-havande på fjärr-ac anropar då ett hemligt telefonnummer på den ort där alarmeringen skall ske, varigenom tyfonen eller fördelaren automatiskt igångsättes. Särskilt inom områden med automatiskt telefonsystem är sådan telefonutlösning ofta den enda praktiskt framkomliga vägen. Man får dock icke bortse från att metoden är förbunden med vissa risker. Sålunda kan ett fel på en ledning eller en telefonstation fördröja eller förhindra utlösningen, och en onormalt stark telefontrafik kan också ha samma verkan. Att döma efter hittills framkomna erfarenheter äro dock dessa risker obetydliga. Allvarigare synas de olägenheter vara, som innebära att falskt alarm utlöses, om det hemliga utlösningssnumret trots allt blir känt och föremål för missbruk, eller om någon av misstag råkar koppla numret ifråga eller blir kopplad till detsamma genom något tekniskt fel. För att undanröja denna risk torde det bli nödvändigt att göra utlösningen beroende av någon speciell åtgärd, som endast den utlösningssberättigade kan vidtaga, exempelvis utsändning av en särskild signal över den uppkopplade telefonförbindelsen.

En tänkbar möjlighet visas på bild 4. På fjärr-ac finnes en speciell signalsändare 3. När utlösning skall ske, anropar vakt-havande först det hemliga utlösningssnumret, och när han genom erhållen signal vet att uppkopplingen är klar, ger han med sändaren 3 en startimpuls på ledningen. Startimpulsen påverkar mottagaren 4 på utlösningssortens telefonstation, och härigenom startas alarmeringsanordningen, i detta fall en brandsignalfördelare. Fördelaren sänder kontrollsignal, såsom tidigare beskrivits. Talmöjlighet erhålles därpå mellan fjärr-ac och en på brandstationen uppsatt lokal startapparat 5, så att vakt-havande kan orientera brandpersonalen om eldsvådan och brandchefen meddela fjärr-ac att brandkåren rycker ut.

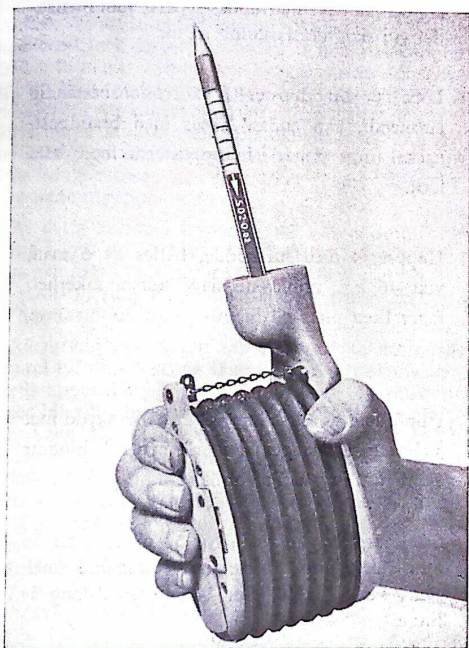
Telestyrelsen undersöker f. n. möjligheterna till telefonutlösning av detta slag.

Med anledning av riksbrandinspektörens artikel om landsbygdens alarmeringsproblem i föregående nummer av denna tidskrift vill telestyrelsen slutligen göra några kommentarer.

I dagspressens skildringar av nattliga eldsvådor på landsbygden

Dräger gasspårningsapparat

för undersökning av gaser i luften

Användningsområden:

1. för att övervaka att i arbets- och lagerutrymmen ej förekommer hälsofarliga gaser;
2. för att söka rätt på läckage på gasledningar och -behållare;
3. för att fastställa gasförluster i driften, t. ex. i återvinningsanläggningar;
4. för att identifiera obekanta gasformiga föroreningar i luften.

Provrör för följande gaser finns:

Alkohol
Ammoniak
Bensol (2 typer)
Cyanväte (2 typer)
Klor
Koloxid
Kolväten
Nitrösa gaser
Kvicksilverånga
Fosgen
Svaveldioxid
Kolsavla (2 typer)
Svavelväte
Triklortylen
Vattenånga.

Ytterligare provrör för andra gaser förberedes.

En behändig apparat för snabba och tillförlitliga prover.

Levereras komplett i fodral av plåt med 20 st provrör för någon av ovanstående gaser.

Begär offert och närmare upplysningar!

BICAPA
STOCKHOLM

BIRGER CARLSON & Co AB

Kaptensgatan 6
STOCKHOLM Ö

Telefon (växel): lokalsamtal 67 91 30
rikssamtal 62 49 56, 62 49 92

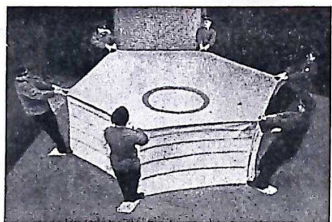
NYHETER från BRISSMANS

Modernisera de gamla grenrören med Brissmans nya mellandel. Den har 2 smalslangsuttag och kan även användas separat som mellandel vid skogseldsläckning m. m.

Lock för brandposter av korrosionsbeständig lättmetall, kan endast lossas med brandpostnyckel, inga stenar i brandposterna med detta lock.

Hoppsegel med luftkudde, hålles av 6 man, vikt 46 kg., mjukt nedslag, största säkerhet, tager liten plats på bilen.

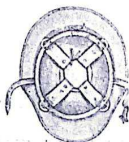
Uppfällbar asbetskärm, ett utmärkt skydd mot strålvärmen, stänger ej in värmen och hindrar ej luftväxlingen. Patentsökt.

Slankgorg av galv. stål, för 50 m. 63 eller 76 mm. linesslang, 50 m. inv. gummerad smalslang samt för 50 eller 100 m. smalslang av linne.

Fognozł dimmunstycke för vattenkanon, kapacitet 900—1800 minutlitrer.

Ställbar hjälminredning av kraftigt läder, ställbar 4 cm., kan även insättas i stålhelmar. Patentsökt.

Brissmans Brandredskap

HALMSTAD

Tel. 33 33

ser man stundom uppgifter om att brandkårens uttryckning försenades, emedan ortens telefonstation svarat först efter upprepade påringningar eller icke svarat alls, att en nattkopplingsväxel fördröjt alarmeringen o. s. v. En undersökning brukar i sådana fall visa, att dessa uppgifter i regel varit överdrivna eller rent felaktiga, och dröjsmålet ofta helt enkelt berott på en mindre effektiv alarmeringsmetod.

I de citat ur dagspressen som inleda riksbrandinspektörens artikel relateras just ett fall, där en nattkopplingsväxel felaktigt ges skulden för att brandkårens uttryckning försenades. Televerket hade emellertid mer än ett år innan denna nattkopplingsväxel sattes i drift informerat kommunen ifråga om de konsekvenser som kunde uppstå för brandalarmeringen och vilka åtgärder kommunen borde vidtaga för att säkerställa en effektiv alarmering. Tyvärr medförde detta ingen åtgärd från kommunens sida, och följden blev också de beklagliga alarmeringssvårigheterna vid den refererade eldsvådan. I dagspressen fick televerket sedan oförskyllt skulden för den försenade uttryckningen.

Av detta exempel framgår, hur betydelsefullt det är att kommunerna i god tid före varslad ändring av telefonförhållandena vidtaga erforderliga åtgärder för att alarmeringen även i fortsättningsen skall bli fullgod. Hänvändelse i dessa frågor kan alltid göras till närmaste telekommissarie.

Riksbrandinspektören tar i sin artikel upp frågan hur telefonnumret till brand-ac på lämpligaste sätt skulle kunna anbringas på telefonapparaten. Telestyrelsen anser för sin del, att eftersom det synes bli allt vanligare med fjärr-ac, det icke är tillräckligt att enbart ange alarmeringsnumret; även andra uppgifter böra anges, såsom framgår av brandchef Jungquists artikel i denna tidskrift nr 6/1954. En sådan anvisning blir alltför omfattande för att lämpligen kunna anbringas på telefonapparaten. Vad angår SOS-numret 90.000, har detta ju valts så att det lätt skall fastna i minnet och utan svårighet kunna tagas på fingerskivan även i mörker. Att såsom skett i Flädie kommun, låta utdela anvisningar för fastklistring utanpå telefonkatalogen eller hellre på katalogens minneslista, synes vara en god lösning.

fastställas. Länsstyrelsens resolution den 21/3 1947: Enär det antagna förslaget till brandordning för Halltorps kommun avser att brandförsvaret inom kommunen skall, såvitt angår skydd mot skogsbrand, ordnas för sig, men beträffande sagda kommun sådana förhållanden icke äro för handen, att särskilt skogsbrandförsvaret kan anses behövt eller ändamålsenligt, finner länsstyrelsen sig icke böra meddela fastställelse å underställda besluten om antagande av brandordning för kommunen. Kommunalfullmäktiges hemställan, att den för Halltorps kommun fastställda skogsbrandordningen alltjämt skall gälla, föranleder ej annat länsstyrelsens yttrande, än att densamma jämlikt övergångsbestämmelserna till brandstadgan skall lända till efterrättelse intill dess ny brandordning blivit fastställd. *Regeringsrätten* hemställde, att Kungl. Maj:t ej måtte finna skäl att göra ändring i länsstyrelsens resolution. — Vid målets föredragning inför *Kungl. Maj:t i statsrådet* den 9/4 1948 beslöts i enlighet med Regeringsrättens hemställan.

Stig G. Holmberg.

Knappar, Möss- och Medlemsmärken

För Svenska Brandkärnans Riksförbund

C. C. Sporrang & Co.

Kungsgatan 17, Stockholm 7

Telefon 22 56 60

Tankar kring släckningsprov

Av rektor *Torsten Mohlin*.

Släckningstekniken stöder sig huvudsakligen på praktiska rön, som gjorts i samband med bekämpning av eldsvådor. Då vatten användes som släckningsmedel, har gjorda erfarenheter visat, t. ex. att vattenmängden måste anpassas efter brandens omfattning och intensitet, att munstyckstrycket ej bör understiga ett visst minimum, att strålen skall hållas rörlig, att under vissa förhållanden lämpningsarbete är nödvändigt m. m.

Otvivelaktigt utgör erfarenhet från eldsvådor en rätt god grund att bygga på, men den lider tyvärr även av svagheter. För det första är den beroende av vederbörandes personliga omdöme, uppfattning och erfarenhet. Bedömningen blir således subjektiv och i samma läge kan därför två iakttagare dra helt olika slutsatser. För det andra är arbetsförhållandena sällan sådana, att en ansvarskännande släckningsledare vågar experimentera, vilket hämmar utvecklingen. För det tredje är det så gott som alltid omöjligt att göra jämförelser. Som komplement till erfarenheter, som vunnits på eldstället, är därför planlagda prov nödvändiga, om eldsläckningstekniken skall föras framåt. Även mycket enkla sådana är ofta av värde, om de planlägges väl och genomföres med konsekvens.

I Brandkärstidskrift 11/1954 redogöres för två prov, som båda har sitt intresse men även visar hur vanskligt det är att göra prov i full skala. I naturlig storlek utförd eldsläckning påverkas nämligen av så många faktorer, att felaktiga slutsatser lätt kan bli följden. Riksbrandinspektör Strömdahl understryker även detta i den av honom författade artikeln under rubriken "Jämförande släckningsprov med spridd stråle".

Prov i Stockholm.

Vid sagda prov gällde det att medelst angrepp genom fönster släcka två lika stora rum (golvyta 3.75×3.5 m.). Objektet var sålunda av mycket måttlig omfattning och några större variationer borde därför ej ha uppträtt. Två strålförare var i verksamhet och två olika spridarmunstycken, som gav

samma vattenmängd, användes. Var och en av strålförarna släckte ömsom det ena rummet och ömsom det andra, ena gången med det ena munstycket och andra gången med det andra. Det var således väl sört för att förhållandena skulle vara så likartade som möjligt.

Bredvid varje strålförare stod en kontrollant, som hade till uppgift att avgöra, när branden var under fullständig kontroll, d. v. s. när arbetet nått eftersläckningsstadiet. Dessa kontrollanter stod under hela provet vid samma rum. Häri låg otvivelaktigt en viss fara för ensidig bedömning.

Tack vare att det gjordes tolv olika prov, som i artikeln redovisats i tabellform, får man en bild av, hur svårt det är att dra slutsatser av prov utförda i full skala. Detta väl utnyttjade tillfälle till upprepade prov är lärorikt.

Jag har roat mig med att omarbete tabellen och då fått följande resultat.

Släckningstid i sekunder.

Strålförare		Munstycke		Rum	
A	B	Hald- granat	Hebra- spridarrör	I	II
27	20	27	11	27	30
11	30	11	17	11	45
30	27	30	21	11	20
45	20	45	13	17	30
11	21	20	27	21	27
17	13	30	20	13	20
141	131	163	109	100	172

Granskar man först strålförarnas prestationer har B lyckats bäst, om man tar sammanlagda släckningstiden. Å andra sidan har A gjort de två kortaste släckningarna. Att ge en tillfredställande förklaring på dessa två till synes motsägande resultat är naturligtvis omöjligt. B har det jämnaste resultatet. Av någon anledning har A i ett fall råkat få abnorm lång släckningstid, nämligen 45 sek., d. v. s. fyra gånger så lång tid som hans bästa resultat. Har branden den gången varit intensivare? Har hans teknik genom någon tillfällighet varit mindre lyc-

kad? Eller beror det ogynnsamma resultatet på kontrollantens bedömning? Med största sannolikhet är strålförarna under föreliggande förhållanden släckningstekniskt jämbördiga. Om endast två prov utförts, $A=45$ sek. och $B=13$ sek., kunde man eventuellt fått den uppfattningen, att B är betydligt skickligare, vilket de upprepade proven visar att han icke är.

Granskar man sedan munstyckena, finner man att Hebraspridaren rent siffermässigt lyckats bäst. Vid släckning med Haldgranaten har använts ungefär 50 % längre tid och således även 50 % mer vatten. Det ligger nära till hands att dra slutsatsen att Hebraspridaren är bättre. Det är möjligt att den var mera ägnad för att släcka just i dessa små, nästan kvadratiske rum medelst angrepp genom fönster. Vilket skulle resultatet blivit, om rummen haft annan form eller om strålföraren varit tvingad att hålla sig längre bort? Det är ett frågetecken. Hebraröret hade dessutom turen att användas endast två gånger mot rum II, medan Haldgranaten sattes in för samma uppgift fyra gånger.

Och därmed är man inne på rummen. Vår för är rum II omkring 75 % svårare att släcka än rum I? Är det rådande vindförhållanden eventuellt i kombination med andra omständigheter och i så fall vilka? Har kontrollanten vid rum II ställt större krav på släckningen innan den avbröts?

Låt oss göra det tankeexperimentet, att endast två prov utförts och därvid endast strålföraren A varit i verksamhet. Vid första provet med Hebraspridaren lyckades han släcka rum I på 11 sekunder. Vid andra provet med Haldgranaten tog det 45 sek. att släcka rum II. Då hade det legat nära till hands att dra den slutsatsen, att Hebraröret har avsevärt överlägsna egenskaper.

En sådan slutsats är emellertid aldeles felaktig. När dessa två prov fogas in i bilden av samtliga utförda prov, kan man knappast undgå att i stället dra följande slutsats. 45 sek. släckningen med Haldgranaten mot rum II är ett misslyckande, vars orsaker bör sökas på annat håll än i munstyckskonstruktionen.

Dessa upprepade prov lär oss således, att man måste vara mycket försiktig, då man drar slutsatser av prov i full skala. Ju större prov desto större försiktighet med

slutsatser. Inverkan av oberäkneliga omständigheter ökar nämligen med provens omfattning.

Till sist måste beklagas att försöket med slutna stråle inte kunde fullföljas och eventuellt utprepas. Ty här fanns en god bakgrund för jämförelse mellan spridd och slutna stråle mot en måttlig inomhusbrand. Det är tydligt, att med 100 l/min. i spridd form kan släckningen genomföras på i genomsnitt 23 sek. Det skulle varit intressant att mot denna siffra kunna sätta upp motsvarande tal för slutna stråle med samma vattenmängd. Misslyckandet med den slutna strålen ger dock ett visst svar. Det skulle dock varit värdefullt att haft detta svar mera siffermässigt belyst. Kanske skulle man vid ett annat prov kommit till ett likartat resultat och därmed även närmare en säker jämförelse.

Prov i Trelleborg.

Provet, som beskrives av vice brandchefen Åke Jönsson, gällde släckning av 30 ton gummiskrot. Den första frågan den intresserade ställes inför är storleksordningen. Hur mycket är egentligen 30 ton? Jämförelse med ett vedupplag kan ge ett ungefärligt begrepp om objektets storlek. Översatt till samma vikt barved motsvarar det en kvadratisk vedstapel, vars höjd är 1 m. och sidan omkring 8 m. Då brännbarheten hos trä och gummi ej kan jämföras, haltar naturligtvis liknelsen betänkligt, men den är tillräckligt tillförlitlig för att visa, att det är en uppgift, som ej kan lösas med ett litet munstycke.

I artikeln anges ej de vattenmängder, som spridarstrålrören lämnade, när säkra uppgifter saknades, då proven ägde rum. Det spridarmunstycke som vid första provet användes med 12 kg/cm² förmodades lämna 180 l/min. Artikel författaren har efter senare gjorda undersökningar kunnat meddela, att vattenmängden endast var 68 l/min. Munstycket var av märket Rockwood och är möjligen den typ som återfinnes i Brandkärstidskrift 3/54, tabellen å sid 70, testnummer 8—2. Att en stråle med 68 l/min. är dömd att misslyckat mot 30 ton brinnande gummiskrot behöver ej närmare förklaras. Av beskrivningen framgår att strålen visser-

igen dämpade elden något men att återantändning skedde snabbt. Resultatet visar tydligt underlägsenheten.

Det andra försöket gjordes med två högtrycksstrålar, 40 kg/cm², vardera med cirka 70 l/min, således tillsammans 140 l/min. Även denna släckning misslyckades. Ehuru fördubblad var vattenmängden alltså underlägsen och högtrycket tycks ej haft någon inverkan.

Sedan ett mindre lyckat försök gjorts med skum, tillgreps en 18 mm. sluten stråle, som användes med 8 kg/cm². Detta motsvarar en vattenmängd av omkring 580 l/min. (Den grova strålen ingick ej i planen men måste tillgripas därför att kåren alarmerades.) Strålen var tydligt överlägsen och släckte snabbt.

Av gummi finns det många slag med olika egenskaper. Gemensamt för olika slag av naturgummi är, att massan är rätt svårantändlig. Den måste med andra ord uppvärmas kraftigt, innan den börjar brinna varvid den samtidigt smälter. Det rör sig således om höga temperaturer. Följaktligen bör en spridd stråle vara ett gott medel, under förutsättning att den innehåller tillräckligt med vatten. Enligt artikeln var strålningsvärmen besvärande. Även detta talar till förmån för spridd stråle.

Däremot bör skum ej vara särskilt lämpligt för uppgiften. Sänkning av temperaturen i det brinnande materialet är nämligen det väsentliga och skummet lämpar sig knappast för sådan uppgift. Även om stora skummängder ger resultat vid gummibrand, är röken besvärande. Skumsläckning befrämjar stundom rökutveckling. Icke desto mindre har gummi vid flera tillfällen släckts med skum. Det skulle därför varit intressant att få se resultatet av jämförande prov: skum kontra spridd stråle med jämbördig vattenmängder.

Vid en gummibrand är det emellertid ej blott mängden utan även många andra omständigheter som inverkar, såsom lagringsförhållanden och lagrets läge m. m. Att tillgripa en grov sluten stråle mot ett utomhus eller i skjul liggande lager medför givetvis ingen större nackdel. Om man under sådana förhållanden slösar med vatten har ingen betydelse men eftersom gummi ofta visat

sig svårsläckt, är det av vikt att uttröna bästa metodiken.

I det här fallet skulle man vilja ställa frågan: Vilket resultat skulle en spridd stråle med 580 l/min. givit? Förmodligen hade resultatet blivit en mycket snabb släckning och det är inte uteslutet att resultatet blivit gott även om vattenmängden minskats till exempelvis 300 l/min.

Prov i den stil, som här återgivits, är mycket värdefulla och det är att hoppas, att alla tillfällen utnyttjas. Ty endast genom upprepade prov, kan man få säkra resultat. Såsom i början av denna artikel framhållits, är det nämligen många omständigheter som påverkar prov i full skala.

Största noggrannhet vid förberedelser och genomförande är därför ett oeftergivligt villkor. Då ger varje prov utbyte och för de deltagande brandmännen även god och omväxlande övning. Ur övningssynpunkt är förberedelser av vikt. Alla deltagare skall innan de börjar, ha klar bild av målet med försöken. Det motverkar tillfälligheter och bidrar dessutom mer än något annat till att höja intresset på alla händer.

För utvecklingen är det värdefullt, om det då och då i denna tidskrift inflyter redogörelser för genomförda prov. Dessa må gärna vara enkla. Mycket ofta är det de enkla proven, som ger de bästa resultaten. Den största svårigheten är kanske att renodla proven, så att man kan draga något så när säkra slutsatser. Vanligen föreligger en viss benägenhet att försöka få med så mycket som möjligt. Resultatet blir då lätt att man ej kan utläsa något.

De här ovan skärskådade proven visar egentligen endast på två resultat av generell natur.

Av riksbrandinspektörens prov kan man nog våga dra slutsatsen att mot en inomhusbrand, där en spridd stråle ger gott resultat, kan en sluten stråle med samma vattenmängd vara underlägsen.

Av provet i Trelleborg bör man kunna dra slutsatsen, att högtrycket i detta fall inte hade någon som helst inverkan.

För att bestyrka gjorda prov och för att dra nya, säkra och för släckningsmetodiken värdefulla slutsatser behövs flera prov. Begagna de tillfällen, som yppa sig!

Brand i spannmålsilo

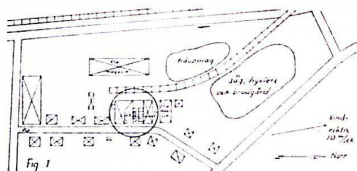
Lördagen den 27 november utryckte Hälsingborgs brandkår med befälhavare och 5 rökdykare till Kågeröd, c:a 4 mil utanför Hälsingborg, på begäran av Kågeröds brandchef.

Genom självantändning hade brand uppstått i en spannmålsilo innehållande raps. Elden hade spridit sig till intilliggande siloanläggning innehållande råg.

Brandlukt hade av arbetarna förmärkts på morgonen, och brandrök välldes ut från toppen av rågsiloavdelningen, varför brandkåren tillkallades.

Byggnaden.

Hela byggnadskroppen (se fig. 2) är utförd i trä. Branden uppstod i tornbyggnaden, som på fig. 2 synes i sektion. I tornbyggnaden är inrymt 8 st. silos, vilka äro genomgående från byggnadens topp till bottenvåningen. Silosfacken äro uppförda av tvåtums bräder, vilka på insidan klätts med masonit.

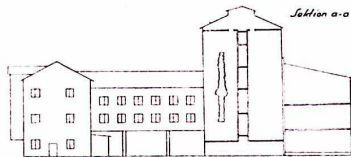
Förlopp.

Vid brandkårens ankomst välldes rök ut från toppen av den av de två berörda silobingarna, (se fig. 1 streckade) som innehöll råg. Röken tilltog alltmer och snart började även rök tränga ut i fjärde våningen från skottet mellan silobingarna (se sektionen fig. 2).

Det stod klart att bingarna måste tömmas. Elden skulle naturligtvis flamma upp friskt då syret nådde eldhärden, varför det fanns en viss risk för övertändning.

Innan tömningen utfördes lades slangledning ut, som för att förhindra en fullt utbruten storbrand i den berörda byggnaden.

Det tycktes som om självantändning uppstått i rapsiloson, men på grund av att rapsen packar sig, kunde elden här ej

få tillräckligt syre, varför denna sökte sig fram mot rågbingen. Detta syntes av att röken endast utträngde från den sistnämndas topp. För att förhindra genomdrag tömdes rågbingen först, genom att hål sågades upp i ytterväggen och i silosväggen, så att den glödande säden skulle samlas utomhus. Tömningen följdes från silostoppen av rökdykare, som, då elden flammade upp, släckte av. Påfrestningen på den helt genombrända och försvagade skiljeväggen blev för stor, så att en hastig övertändning av silosväggarna skedde, vilken emellertid snart släcktes. Hål sågades nu upp i ytterväggen även för rapsiloson, och då denna var tömd kunde eftersläckning snabbt genomföras. Det visade sig då att även väggen till den östligaste bingen i den berörda silosraden var anfränt av elden, men inte mer än att säden i denna kunde tillvaratagas.

Skador.

Skadorna bestå av de förstörda träväggarna i siloavdelningarna samt den förstörda rågen och rapsen, som uppgick till ungefär 1.000 säckar.

Olle Arvidsson.

Kungörelse om Riksförbundets studiestipendier 1955

Svenska Brandkärernas Riksförbund utdelar för år 1955 studiestipendier till ett sammanlagt belopp av kr. 1.500: —

Stipendierna få sökas av brandbefäl och brandmän vid brandkårer anslutna till Riksförbundet samt brandkonsulenter.

Stipendierna äro avsedda dels till studier i och för höjande av den personliga yrkeskickligheten, dels till studier av sådana förhållanden inom brandväsendet, som kunna bliva till gagn för Riksförbundets verksamhet.

Studierna böra fullgöras vid in- eller utländsk brandkår eller institution där goda lärdomar för avsett ändamål kunna inhämtas, vid utbildningsskolor eller specialkurser

för brandväsendet, vid utländska brandtekniska anstalter e. d. Stipendier skola sökas hos Svenska Brandkärernas Riksförbunds Verkställande Utskott, Jakobsgat. 14, Stockholm C, senast 15/4 1955.

Stipendiat skall i ansökan uppgiva födelseår, nuvarande anställning, vad de avsedda studierna skola omfatta, plats och tid för deras bedrivande samt beräknade kostnader. Till ansökan skall bifogas meritförteckning ävensom tillstyrkande utlåtande från vederbörande brandchef, brandstyrelse eller styrelse för brandkårsförening eller brandkårsförbund.

Senast två månader efter studiernas avslutande skall studieberättelse ingivas till V. U.

Grunder för utdelning av Riksförbundets stipendier

Stipendierna avse att bereda personal vid landets till Riksförbundet anslutna brandkårer eller brandkårsförbund möjligheter till utbildning genom studier, som höja den personliga yrkesdugligheten och därmed bliva till gagn för brandkärerna eller äro av betydelse för Riksförbundets allmänna verksamhet.

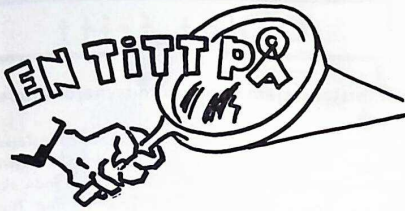
Studierna böra fullgöras vid in- eller utländsk brandkår eller institution, där goda lärdomar för avsett ändamål kunna inhämtas, vid utbildningsskolor eller specialkurser för brandväsendet, vid utländska brandtekniska anstalter e. d.

Stipendieutdelningen kungöres i "Brandkärstidskrift" minst en månad före ansökningstidens utgång med angivande av stipendiernas ändamål och den tid, inom vilka ansökningarna skola vara inkomna till V. U. Sökande äro skyldiga att uppgiva ändamål, tid och plats för avsedda studier, att bifoga meritförteckning jämte tillstyrkande utlåtande från vederbörande brandchef, brandstyrelse eller styrelse för brandkårsförening eller brandkårsförbund och att inom två månader efter studiernas fullgörande ingiva studieberättelse till V. U.

Stipendierna kunna utdelas till brandmän och brandbefäl vid brandkårer, anslutna till Riksförbundet, ävensom till brandkonsulenter.

V. U. bestämmer stipendiernas antal och storlek, varvid hänsyn toges till den nytta avsedda studier kunna anses hava för brandväsendet samt till storleken av det till utdelningen anslagna beloppet. Om möjligt bör belopp för varje stipendium bestämmas så, att det täcker de skäliga kostnaderna för resp. studier.

Meddelande om de beslutade stipendierna sker dels i "Brandkärstidskrift", dels genom skrivelser till dem, som utsetts till stipendiater. Beviljat stipendium utbetalas till stipendiaten, när han till V. U. anmält, att han är färdig anträda sin studieresa, och erinras i samband därmed om hans skyldighet att företaga studieresan enligt uppgiven plan samt att inom två månader efter dess avslutning insända studieberättelse till Verkställande Utskottet. Till de sökande, som icke kunnat tilldelas stipendier, återvändes ansökningshandlingarna jämte meddelande att ansökan icke kunnat bifallas.

Övningsprogrammet

Brandchefen Sven Larsson, Hunnebostrand, har välvilligt tillställt oss nedanstående reflektioner kring årets första brandövning enligt Arbetskommissionens övningsprogram.

Vid de mindre brandkåren (borgarbrandkåren) på landsbygden ställer det sig ganska svårt, att under den kalla årstiden hålla brandövning ute i det fria, mest beroende på dåliga brandstationer med primitiva uppvärmningsanordningar. Man riskerar ju icke gärna att öppna portarna till stationen mer än nöden kräver! Vi ha emellertid nu hållit årets första brandövning enligt Riksförbundets Arbetskommissionens övningsprogram för år 1955 och här följer några reflektioner.

Borgarbrandkåren, bestående av 2 + 20 man, kallades till övning i brandstationen fredagen den 14 januari 1955 kl 18.00. Efter upprop uppdelades kåren i 2 grupper med 1 befäl för varje grupp, varefter samtliga ställde upp med full larmutrustning för kontroll av utrustningen. Vi började med hjälmen. Vid kontrollen framkom en del bristfälligheter, som lätt skulle kunna ha undvikits om den tilldelade utrustningen alltid hölles i gott stånd. Vissa brandmän hade dålig inpassning av innanmätet i hjälmen, vilket nu rättades till. Vidare visade det sig att tråden i remfästen på äldre bälten var mindre god. Dessa fick ersättas med nya bälten, medan de gamla lämnades till en sadelmakare för reparation. En del mindre småfel såsom att knappar och dylikt saknades klarades samtidigt upp. Vid kontroll av rökmasken hade i vissa fall bandställen dålig inpassning, vilket omedelbart justerades, och en del imskivor fick naturligtvis bytas. Därmed var vår enkla rökskyddsutrustning tip top igen. En av brandmännen saknade en handske, en annan en raggsock. Sådant bör inte komma fram vid en kontroll utan anmälas omedelbart

efter hemkomsten från en utryckning eller övning! Det är vid sådana tillfällen som just småpersedlar lätt kan komma bort, vilka man vid nästa utryckningstillfälle kan vara mycket beroende av.

Materielplacering.

Först gjordes genomgång av materielens placering på fordonen samt den under sista tiden nyinköpta materielens funktion och användningssätt. Därefter placerades fordonen i mörker och så fick varje brandman order att både i grupp och enskilt hämta olika materiel från fordonen. Det blev då klart att vissa mannar hade svårt att hitta den materiel de fått order att hämta, och övningen kom att ta längre tid än som beräknats. Det bevisar klart och tydligt att varje brandman i eget intresse nog ska hålla reda på materielens placering på fordonet samt framför allt återställa densamma på dess bestämda plats.

Kopplingsövning.

Det momentet av övningen utfördes med lösa kopplingshalvor vilka kopplades till strålrör, grenrör samt brandpump. Övningen utfördes såsom en tävling mellan olika grupper där huvudregeln var att varje man skulle utföra kopplingen med den rätta fattningen av materielen.

Som avslutning utfördes kopplingsövning med förbundna ögon där många goda resultat uppnåddes men där det också gavs tillfälle till många goda skratt. Med glatt humör avslutades kvällens övning och alla var överens om att årets första brandövning enligt 1955 års övningsprogram varit lyckad.

Rökskyddskursens brev nr 1 utdelades som läxa till nästa övning, som vi skall ha om 14 dagar.

Ett övningsmoment som jag tagit upp och som blivit omtyckt inom kåren är att före vissa övningar först ta en ej för lång sprängmarsch,

samt omedelbart därefter igångsätta helst tilllämpningsövningar. Därigenom hålles konditionen uppe och brandmannen går upp i övningen både livlig och rörlig liksom en idrottsman, som före en tävling mjukar upp sig.

Slutord.

Det är av stort värde för en brandchef vid borgarbrandkår på landsbygden att få uppslag till övningar. Här fyller de återkommande övningsprogrammen en uppgift. Även om de icke följas slaviskt så får man nya idéer. En mycket viktig sak vid en övnings genomförande är att inom sig känna att man har vunnit något med övningen samt icke minst att man har fått manskapet intresserat av den. Det nya med årets program att få läxa till nästa gång väckte en del bekymmer och det kommer att bli en spännande övning att se hur den programpunkten utfaller.

Till slut tackar jag Riksförbundets Arbetskommission för de lärrika övningsprogram vi hittills erhållit och önskar lycka till i fortsättningen.

* * *

Arbetskommissionen tackar för brandchefen Larssons välvilliga rader om övningsprogrammet och tolkar det om icke direkt som beröm så dock som ett positivt bedömande av det och vill därför gärna publicera det. Det kan ju också vara en påminnelse landet runt om övningsprogrammets existens. Det är ganska klart att övningsprogrammet icke kan vara så fullödigt som vore önskvärt men avsikten med det är blott att det skall vara till stöd för övningsledare. Icke heller kan det varieras i den utsträckning, som skulle tilltala fantasien då det skall kunna tillämpas över hela landet. Det betyder att ordningsföljden allt efter lokala förhållanden måste växla betydligt och vidare äro resurserna så vitt skilda på de olika kårerna.

Vi tar gärna emot fler synpunkter på övningar och på övningsprogrammet — såväl positiva som negativa — och även förslag till övningsmoment.

Rq.

Ordet fritt

Skorstensfejarna som brandsyneförrättare

I nr 11—12 år 1954 av Svenske Skorstensfejaren finnes en redogörelse av direktör Per Wahlström och brandkapten K. G. Anderberg angående skorstensfejarens brandsyn. I samma tidning finnes även en artikel av Harry Lindroth om en tvådagarskurs för utbildning av skorstensfejare till brandsyneförrättare.

Som brandbefäl med ganska lång erfarenhet av dessa spörsmål tager jag mig friheten att delge en något annorlunda uppfattning kring dessa problem.

En av brandbefälens viktigaste uppgifter är det förebyggande brandskyddet och denna uppgift har som regel åvilat mera kvalificerat brandbefäl. Det har diskuterats, att man vid större yrkesbrandkärer skulle hava särskilda brandsyneförrättare, som ej deltaga i eldsläckningstjänst, men man har ansett, att de erfarenheter man får som eldsläckningsledare, äro så värdefulla i avslutning till brandskyddsarbetet, att dessa båda uppgifter böra handhavas av samma person.

Vid Göteborgs brandkår har det förebyggande brandskyddet i flera år ägnats stor uppmärksamhet och mycket arbete har nedlagts på denna uppgift. Vi ha uppdelat staden i brandsynedistrikt, som vardera förestås av en brandkapten. Denne har under sig ett visst antal brandmästare och brandförmän. De större industrierna och varuhusen besiktigas av brandchefen, v. brandchefen och brandkaptenerna. Brandmästarna och brandförmän äro tilldelade områden allt efter var och ens kvalifikationer. För att emellertid få en mera effektiv brandsyn har man på icke semestertid frigjort fyra brandförmän från vakttjänst och dessa ha under 6 månader med 7 timmar varje dag förrättat syn i de mera utpräglade bostadsområdena. Ledningen av denna s. k. extra brandsyn har åvilat en brandkapten.

Minst en gång i veckan ha dessa förmän samlats och tillsammans med brandkaptenen har man diskuterat de problem, man ställts inför.

De personer, som ha sysslat något med brandsyn, hava säkert funnit, att man ständigt ställs inför problem, som äro svåra att själv taga ställning till, och det händer ofta, att en brandkapten med lång erfarenhet inom detta gebit får råd-

med **FÖRÖDANDE VAPEN**

ODENIUS är sedan flera år specialister när det gäller brandredskap. Alla "eldvapen" — från motorbrandspruta till yxa — kan vara lika viktiga när det

gäller att släcka en eldsvåda — och Odenius har allt inom branschen.

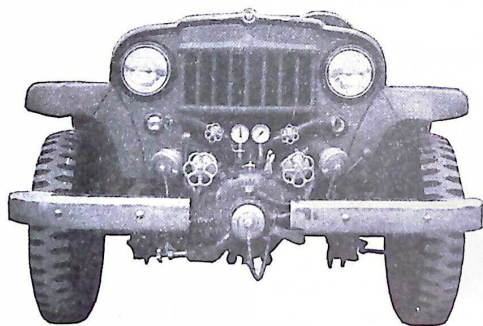
ODENIUS

Begär offert och upplysningar

AKTIEBOLAG
Östra Hamngatan 16

GÖTEBORG
Tel. växel 17 31 20

FRONTPUMPAR

för upp till 2600 lit/m
vid 9 kg/cm²

Med avgasevakivering, oljekylning och synkr. kopp-
ling till motorn.

Kort leveranstid.

Wilh. Rubergs Fabriks-Aktiebolag

LÅNGBRO

Tel. Kristianstad 101 74 och 101 78

Tempus 7/200

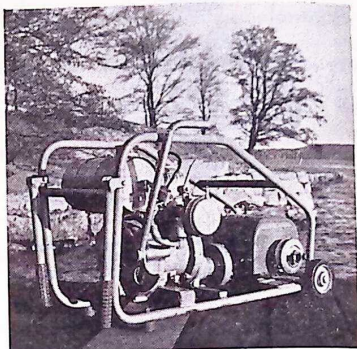
ännu mer lätthanterlig

Tempus Motorspruta förses nu utan pristillägg med hjul och nedfällbara körhandtag, och på så sätt kan en man lätt skjuta den. Men Tempus Motorspruta är även ur andra synpunkter lätthanterlig. Observera automatisk evakuering, smörjning, kylning och hastighetskontroll. För att starta den behöver man bara öppna bensinkranen, choka och dra i den bekväma startspaken.

Det höga trycket 7—9 kg/cm² gör att man kan ha stora nivåskillnader och andra tryckförhållanden utan att munstycksstrycket blir för litet.

Skriv idag efter prospekt med tekniska uppgifter.

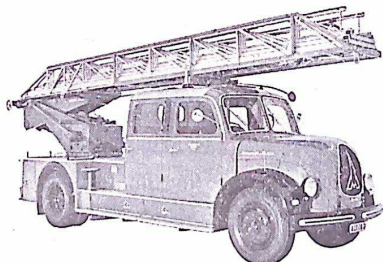
Nytt!

AB SVENSKA TEMPUS
KUNGSGATAN 38 — STOCKHOLM — TEL. 111835

V Ä R L D S M Ä R K E T

M A G I R U S

Stockholms Elverks senaste Magirusstige med originalkarosseri, 25 m stighöjd, monterad på Magirus Deutz dieselchassi, luftkyld.

L U C E M A A B

GENERALREPRESENTANT FÖR SVERIGE - NYBROKAJEN 7 STOCKHOLM

TEL. 21 00 38, 21 09 26

KLÖCKNER-HUMBOLDT-DEUTZ AG
WERK ULM ULM-DONAU

MASKINSTEGAR

LEVERANSER 1949—1954

Stockholms	4 st. med 30 m. stighöjd
Stockholms	1 st. med 26 m. stighöjd
Elverk	1 st. med 25 m. stighöjd
Göteborg	1 st. med 26 m. stighöjd
Göteborg	1 st. med 18 m. stighöjd
El-verk	1 st. med 30 m. stighöjd
Malmö	1 st. med 30 m. stighöjd
Norrköping	1 st. med 30 m. stighöjd
Örebro	1 st. med 30 m. stighöjd
Yästorsås	1 st. med 30 m. stighöjd
Linköping	1 st. med 30 m. stighöjd
Karlstad	1 st. med 30 m. stighöjd
Östersund	1 st. med 26 m. stighöjd
Solna	
Sundbyberg	1 st. med 25 m. stighöjd
Uddavalla	1 st. med 30 m. stighöjd
Trollhättans	1 st. med 25 m. stighöjd
Sandviken	1 st. med 25 m. stighöjd
Söderhamns	1 st. med 25 m. stighöjd
Karlskrona	1 st. med 30 m. stighöjd

fråga brandchefen om saker, som han ej själv vill eller vågar avgöra på egen hand. Och märk väl, att sådana problem kunna uppstå i vilken fastighet som helst, även i rena bostadsområden.

De brandförmän, som i Göteborg förrätta brandsyn, ha minst 15 års brandtjänst. De ha på Statens Brandskola och genom föredrag och informationer delgivits vad brandskyddsarbetet innebär, så de böra ju vara lämpade för lättare brandskydds-uppgifter. Erfarenheter ha dock visat, att det tager ganska lång tid av praktik som brandsynförrättare, innan man kan säga, att vederbörande är kvalificerad, att på egen hand förrätta brandsyn i rena bostadskvarter. Det högre brandbefäl, som under sig har ett antal brandsynförrättare, vet alltför väl huru ofta han får ingripa och hjälpa dessa.

Med dessa erfarenheter som bakgrund finner man det litet egendomligt, att man utan vidare kan taga en yrkesgrupp utanför brandyrket och efter 2 dagars utbildning anse dessa vara kvalificerade för uppgifter inom brandmannayrket, som endast brandfolk med god yrkesutbildning får utföra.

Jag vill på inga villkor förringa skorstensfejarnas yrke utan även inom detta yrke kräves lång utbildning och god yrkeskicklighet för ett gott arbete. Jag tror också, att skorstensfejarna såväl som alla andra yrkesmän vilja slå vakt om sitt yrke och icke utlämna detta till vilka amatörer som helst.

Vad eldstäder beträffar är det ingen som bestrider, att skorstensfejaremästarna äro kompetenta att besiktiga dessa, ty detta ha de lärt sig efter lång erfarenhet inom sitt yrke och på landsbygden och i mindre samhällen, där yrkesbrandbefäl saknas, är väl skorstensfejaremästaren kanske den person, som är närmast till hands för andra lättare brandsynuppgifter. Av Lindroths artikel framgår dock, att denna nya typ av brandsyn skulle vara tillämplig var som helst även i storstäder och hur man kan lära sig detta på två dagar har nog ett yrkesbrandbefäl med några erfarenheter som brandsynförrättare svårt att förstå.

Iwar Tollén.

Brandkapten.

Världsrekord.

Brandstoet Balder lär under helgen, enligt den östtyska nyhetsbyrån ADN, nedkommit med åttlingar och därmed satt nytt världsrekord sedan den inköpts av Sovjet.

(Grönköpings Veckoblad)

SVENSKA BRANDBEFÄLSFÖRBUNDET

Till Statens brandinspektionen har förbundet avgivit nedanstående yttrande:

Svenska brandbefälsförbundet, som beretts tillfälle att yttra sig över *Betänkande med förslag till friluftsbåd, simballar, bastur m. m.*, får härmed anföra följande.

Stor befolkningstäthet och sålunda behov av bad av olika slag brukar sammanfalla med tät sammanhängande bebyggelse där behov finnes av vatten för eldsläckningsändamål. För fredsbehovet av sådant vatten brukar vara väl sörgt genom städernas vattenledningsnät, men med hänsyn till behovet av vattenreserv för krigsförhållanden i titotter (vattenledningsnätet torde sänderbombas tämligen snart) och för de orter där vattenledning saknas kunna bassänger hava stor betydelse för brandväsendet. Önskemålen sammanfalla därför som regel.

Då simbassäng skall anläggas bör kontakt tagas med den lokala brandchefen, länsbrandinspektören eller då det gäller simbassänger i anslutning till militära förbands förläggningar, brandinspektören i Kungl. Fortifikationsförvaltningen eller de militära brandinspektörerna inom de olika millär-områdena för att bestämma platsen för bassängen. Om det ur allmän synpunkt kan vara likgiltigt var en bassäng anlägges, kan dess placering i förhållande till värdefulla utplag eller förråd m. m. däremot vara av avgörande betydelse ur eldsläckningssynpunkt.

Ett önskemål, som ur allmän synpunkt är av underordnad betydelse men för brandkårens personal en fördel, är, om simhall kan anläggas i så nära anslutning till brandstation, att brandmännen kunna använda densamma under tjänstetid. Brandmän ha oftast stort intresse och behov av fysik träning, och som sådan är simning mycket värdefull. I bassängen kan dessutom hållas övningar i livräddning, godmansutbildning, prov av motorsprutor m. m.

Här nedan följer några speciella brandkårs-synpunkter.

1. Såväl inhägnade friluftsbassänger som inomhushallar böra förses med inkörningsmöjligheter för motorsprutor. Sprutorna måste som regel dragas för hand, varför trösklar och nivåskillnader böra undvikas mellan inkörningsporten och bassängkanten. Möjligheter för utvridning av avgaserna böra finnas.
2. För att brandkåren skall kunna tillgodogöra sig allt vatten i bassängen bör denna botten förses med en fördjupning minimum 4×4×4 dm. för motorsprutornas sugslar. Eventuellt kan hela bassängbotten luta svagt mot denna fördjupning.

Kostnaderna för dessa åtgärder äro ringa.

Ur årets statsverksproposition

Elfte huvudtiteln upptager följande utgiftsposter för budgetåret 1955/56 för brandväsendet:

Civildéforsvarsstyrelsen föreslår, att en ordinarie befattning för brandrörenden av civilförsvarsnatur inrättas. Såväl departementschef som 1953 års civilförsvarsutredning, statskontor och statens organisationsnämnd anser, att framställningen icke skall föranleda någon åtgärd utan resultatet av pågående organisationsundersökningar skall avvaktas. Medel för arvodesanställd eller sakkunnig föreslås i stället.

Departementschefen föreslår, att medel anvisas för följande kurser vid *Statens Brandskola*:

1 brandchefskurs kat. I (fjärde omgången), 1 brandmästarekurs kat. I, 1 brandförmanskurs kat. I, 2 brandchefskurser kat. II, 1 brandmästare- och brandförmanskurs kat. II, 12 brandchefskurser kat. III, 10 repetitionskurser kat. III, 2 mästarekurser och 2 gesällkurser för skorstensfejare samt 32 skogsbrandsläckningskurser.

Till *Svenska Brandkärernas Riksförbund* har endast upptagits ett oförändrat belopp av kr 5.000:—. Förbundet hade hemställt om ett bidrag om kr 15.000:—. För *Svenska Brandskyddsföreningen* har statsrådet tillstyrkt kr 2.000:— mot begärt kr 5.000:—.

Till *förebyggande och släckning av brand* föreslås kr 700.000:—, vilket innebär oförändrat belopp.

Civildéforsvarsstyrelsen har hemställt, att till *bidrag till kommunerna för anläggande av branddamm* anvisas kr 900.000:—. F. n. ineliggiga ansökningshandlingar av i runt tal 4,2 miljoner kronor, motsvarande 2,1 miljoner i statsbidrag. Trots detta har departementschefen i rådande läge icke kunnat sträcka sig längre än att föreslå en medelsanvisning av kr 400.000:—, vilket är samma belopp som föregående budgetår.

Riksbrandinspektören föreslår, att statsbidraget till kommuner för *uppförande av brandstationer* i första hand bör utgå, samt i andra hand oförändrad medelanvisning. Motivet för att detta anslag skall utgå ur riksstaten är, att statsbidraget endast förslår att täcka en obetydlig del av kostnaderna för uppförande av brandstation. Civilförsvarsstyrelsen anser att statsbidragsgivningen skall fortgå och föreslår 300.000:— i anslag. Ansökningar om byggnadsanslag finnes f. n. för 249 brandstationer till en beräknad kostnad av c:a 53 miljoner kronor. Kr 125.000:—, lika med innevarande budgetårs anslag, är departementschefens förslag.

För *inköp av brandmateriel för civilförsvarsändamål* har styrelsen hemställt om ett anslag av kr 1.865.000:—. Departementschefen föreslår kr 1.100.000:—.

A. H.

Österrikiskt brandförsvar

Österrike är en förbundsstat, sammansatt av ett flertal landskap. Varje sådant landskap har sin egen regering, som sköter den politiska delen av samhällsmaskineriet. För vissa riksomfattande verk där det är nödvändigt med lika föreskrifter, såsom polis- och tullväsende, beslutas direkt av förbundsriksdagen. Alla andra frågor handhas av landskapsregeringarna, ev. sedan vissa riklinjer dragits upp av

riksdagen. Så är förhållandet på brandförsvarets område. Sedan de grovt skisserade linjerna faststälts, har landskapsregeringarna utarbetat och antagit de detaljerade bestämmelserna.

Brandkärorna i Österrike äro nästan 100-procentigt frivilliga. Endast de större städerna ha yrkesbrandkärar. I allmänhet äro dessa yrkesbrandkärar till numrären ganska små. I stället ha de vid sin

12

markanta fördelar och praktiska finesser talar för Blå Bäverns brandkläder

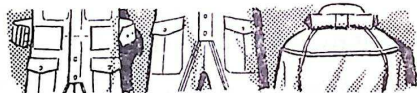

Av nedanstående 12 värdefulla punkter framgår, att Blå Bäverns larmoverall är just det uttryckningsplagg som Edra kärmedlemmar behöver.

- *Garanterad absolut krympfri.*
- *Mycket god vattenimpregnerad.*
- *Extra stor rikhållfasthet.*
- *Dubbelt tyg i axlar och knän — ytterligare förstärkning med vävplast mellan tyglagren.*
- *Bred tunnel som passar alla modeller av skärp.*
- *2 rymliga bröst- och 2 rymliga byxfickor.*
- *Kraftiga blyxtlås i benen.*
- *Påsydd, hoprullad kapuschong i nacken.*
- *Slejj och knapp nertill på benen, som gör att plagget sluter tätt.*
- *Plagget konstruerat för blyxtsnabb påtagning.*
- *Pris endast kr. 52:50 för alla storlekar.*

Blå Bäverns larmoverall är utan konkurrens — beställ nu — vi ha alla storlekar i lager.

Blå Bävern tillverkar vidare en overall i gängse modell av eldimpregnerad smärting, som kostar kr. 49:—, Huva i samma material, som går att träda över hjälmen kostar kr. 19:—

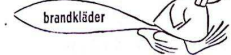
I samma lätta och smidiga smärting tillverka vi även en larmrock med samma goda egenskaper som larmoverallen.
Pris kr. 49:—

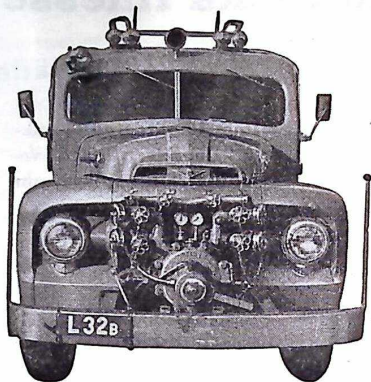
Plagg av Mölnlycketyg
Tillverkare:
Falkenbergs Konfektions AB

Blå Bävern

— specialisten på
vettiga yrkeskläder

FRONTPUMPAR

för upp till 2600 lit/m
vid 9 kg/cm²

Med avgasevakivering,
oljekylning och synkr.
koppling till motorn.

Kort leveranstid.

Wilh. Rubergs Fabriks-Aktiebolag

LÅNGBRO

Tel. Kristianstad 101 74 och 101 78

MOWE Pytssprutor

Rymd 20 och 12 liter

Helt av mässing

MOWE 20 för Industrier och Fastigheter

MOWE 12 „ Brandkärer, Sjukhus m. fl.

Aktiebolaget

MOLIN & WESTBERG

Mäster Johansgatan 5

M A L M Ö

Tel. 388 40, 97 59 12

Specialfirma i brandredskap

Mössmärken - Gradbeteckningar

Armbindlar - Tjänsteålderstecken

Aug. Holts Gulddragerifabriks A-B

Arbetargatan 33 A

STOCKHOLM

Tel. 54 20 03 - 54 20 04 - 54 20 05

sida ett flertal frivilliga brandkårsföreningar. Dessa föreningar kunna betraktas som klubbar, vars medlemmar kostnadsfritt ställt sig till förfogande. De äro helt inlemmade i städernas brandförsvaret och kallas till eldsvådorna genom ett särskilt alarmsystem. Det är mycket eftertraktat att vara medlem i den frivilliga brandkåren. Oftast är kön av inträdessökande mycket stor, och det händer att den frivillige brandmannen anmäler sin nyfödde son för att han skall kunna erhålla medlemskap inom rimlig tid. Sålunda finnes i Innsbruck icke mindre än nio frivilliga brandkårer vid sidan av den 32 man starka yrkesbrandkåren.

Trots att varje landskaps regering har haft att fatta sina egna detaljerade beslut om brandförsvarets ordnande, är det mycket små skiljaktigheter mellan landskapens brandförsvaret. Därför kommer jag i fortsättningen att låta ett landskap få stå som representant för alla landskapen i Österrike.

Släckande brandförsvaret.

Tyrolen har i allt c:a 450.000 invånare. En enda stor ort finnes i landskapet, Innsbruck, med c:a 106.000 invånare. Det finns nära 350 frivilliga brandkårer i kommunerna och vid industrierna. Antalet brandmän uppgår till ungefär 7.000. Brandförsvarsorganisationen är uppbyggd underifrån. Brandkårer i kommunerna inom ett härad bilda ett konsulentdistrikt, där konsulenterna utsetts av brandkårerne. Närmast över dessa härad eller konsulentdistrikt, finns ett hela landskapet omfattande brandkårsförbund. Brandkårsförbundets verksamhet ledes av en brandinspektör, vilken är heltidsanställd och utsedd av häradernas konsulenter. Brandinspektören har överinseende över brandförsvaret i landskapet under det att det direkta fältarbetet — övningar, instruktioner m. m. vid brandkårerne — handhas av häradskonsulenterna. Häradskonsulenterna ha emellertid ingen kursverksamhet på samma sätt som hos oss. Den är nämligen centraliserad till en brandkårs skola i Innsbruck. Den byggdes för två år sedan och består av ett skolhus med 10 st.

4-mannalögn, lärosalar, expeditiionslokaler, matsal, kök, utställningshallar m. m. Dessutom finnes där ett särskilt övningshus och -torn med all brandkårsutrustning samt övningsplats. Mycket förnämlig åskådningsmateriel har lärarna därjämte till sitt förfogande vid undervisningen. Vid skolan, som är underordnad brandkårsförbundet, äro förutom rektor 5 personer heltidsanställda. Kurserna är uppbyggda efter ett visst system och pågår året runt. Sålunda får en brandman först genomgå en grundläggande brandmannakurs, varefter han specialutbildas såsom pumpskötare, rökdykare, strålförare e. d. Längre fram får han genomgå brandförmanskurser jämte taktiska kurser av olika slag. För att en person skall kunna bli högre befäl inom en frivillig brandkår måste han ha genomgått de grundläggande kurserna samt ytterligare specialkurser för befäl, såsom i släckningstaktik och -teknik samt befälsföreläsning.

Vid skolan utföres dessutom en del prov med och provningar av brandmateriel. Så t. ex. leveransprovas vid skolan varje brandpump, innan den definitivt köpes av en brandkår.

Förebyggande brandförsvaret.

Brandskyddet skötes av en brandskyddsförening, som har avdelningar i varje landskap. Specialutbildade brandsynförrättare utföra besiktningar på alla större industrier, lantgårdar, skolor, hotell, vårdhem m. m. Därjämte finnes liksom hos oss en kommunal brandsyn, som utföres av en brandsynenämnd vartannat år. Kommunens borgmästare är själskriven ordförande i denna nämnd. Före brandsynen skall hela nämnden genomgå en brandsynkurs.

Brandsläckningshjälp.

Alarmeringen av brandkår sker i allmänhet per telefon och oftast över en brandalarmcentral. Vid behov hjälper brandkårerne varandra. En brandkår är skyldig att kostnadsfritt ställa sig till annan brandkårs förfogande om körsträckan understiger 20 km. Vid längre körsträcka må ersättning uttagas. Sådan ersättning

Från London

Boris Persson, Falun, har som Riks-förbundets stipendiat besökt Londons brand-kär. Ur studieberättelsen hämta vi nedanstående.

Samtliga bilar, utom personbilarna, äro av märket Leyland, och de nyare äro försedda med dieselmotorer. Under åren 1953—1954 nyan-skaffades 110 bilar, samtliga försedda med dieselmotorer, som visat sig bättre lämpade vid pumpkörning och billigare i drift.

Vad beträffar uttryckningsenhetens storlek, deltagar i första uttryckningen alltid 3 med pumpar utrustade fordon. Minst ett av dessa är försedd med avbröstbar mekanisk stege om 50 fot. Vid alarm till höghusbebyggelse medföljer automatiskt en maskinstege om 100 fot. Till områden med speciellt stora risker går minst 5 bilar ut i första uttryckningen.

Pumparna ha en kapacitet av i genomsnitt 3.700 l/min., och det normala tryck som användes är 75 pund/kvmtom. Ytterst sällan begagnas vid eldsläckning enbart brandposttrycket, utan pumparna inkopplas. Vid släckning av mindre bränder användes smalslang och dimstrålrör (mest användes dock de grövre slangdimensionerna). Bilmotorsprutorna äro som regel utrustade med en tank om c:a 450 l. samt en rulle smalslang. Det bör även nämnas att slangarna

har emellertid enligt vad som uppgavs aldrig begärts.

Samarbetet är synnerligen intimt icke bara mellan brandkärerna i Österrrike utan även med brandkärerna på andra sidan landsgränsen. Vid släckningshjälp över landsgränsen förekommer icke heller ersättning.

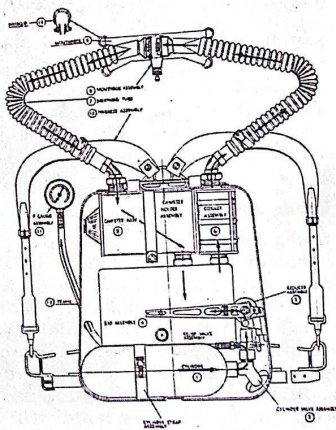
Ekonomi.

Brandkårsförbundets, brandkärsskolans och brandskyddsavdelningens omkostnader för verksamheten bestridas av landsskapsregeringen och försäkringsbolagen. Kostnaderna delas lika mellan ovanstående.

A. H.

som regel invändigt äro gummerade. De vanligaste slangdimensionerna äro $2\frac{3}{4}$ " och $3\frac{1}{2}$ ".

Beträffande rökskyddet har man helt slopat tryckluftapparaterna och använder nu en mycket enkel typ av syrgasapparat. Den vanligaste har en användningstid av $\frac{1}{2}$ timme, men en modell — liknande våra äldre — räcker $1\frac{1}{2}$ timme. Vad som skiljer dessa typer från våra är att en behållare med natriumfosfat placeras

Engelsk syrgasapparat, $\frac{1}{2}$ tim. användningstid.

Förklaring: nr 6 kylare, nr 9 munplatta, nr 10 näsklämma.

före inandningsslangen för att kyla inandningsluften. Hel ansiktsmask användes ej utan i stället munplatta, näsklämma och glasögon. Experiment pågår emellertid för att få fram en lämplig mask liksom ock lämpliga hjälmar till denna.

*

Framsteg!

När damerna slutade att använda långa och snäva kjolar ökades också steglängden, vilket var av stor betydelse för brandkären.

LINNEBRANDSLANG

KVALITET "SUPER"

**Att lita på - att slita på
när det verkligen gäller**

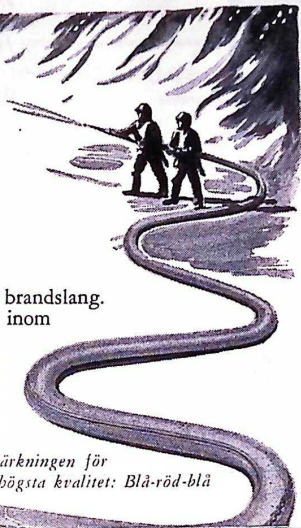
STYRKA • TÄTHET • SMIDIGHET

— det är de tre viktigaste egenskaperna hos en perfekt brandslang. Kull & Hallbergs KH "Super" brandslangar har provats inom svenskt brandväsende och befunnits fullgoda i alla avseenden. — Tillverkas av förstklassiga råvaror. Vävningen sker i rundvävstolar av modernaste typ.

Slangarna äro rötbehandlade, mjukbehandlade, krympta och provtryckta.

Tillverkare: **AB ROULUNDS FABRIKER, ODENSE**

OBS! Märkningen för
bögsta kvalitet: Blå-röd-blå

KULL & HALLBERGS HANDELS A.B.

Huvudkontor i Halmstad
Avdelningskontor i Stockholm, Karlbergsvägen 20,
.. i Malmö, Frihamnsallén,

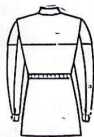
Tel. 18 600
Tel. 30 73 07
Tel. 20 534

NI BRANDMÄN BEHÖVER

BRAGE

larmrocken som går
utanpå allt

- VARM - VATTENTÄT
- SLITSTARK
- GOD PASSFORM
- PROVROCK SÄNDES TILL
VARJE BRANDKÄR UTAN
KÖPTVANG

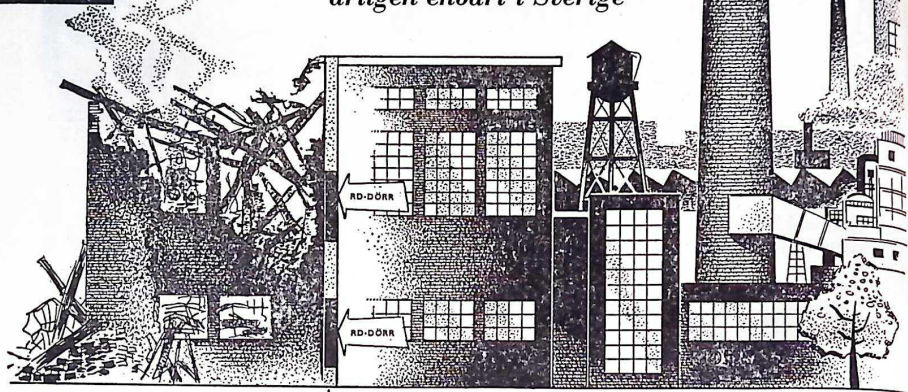

Brage Petterssons Klädesindustri

Hjalmar Bergmans väg 168 ÖREBRO Tel. 221 48

Det lönar sig
att räkna med
ROSENGRENS
vid värden
av värden

Det brinner
för ca 100 miljoner kronor
årligen enbart i Sverige

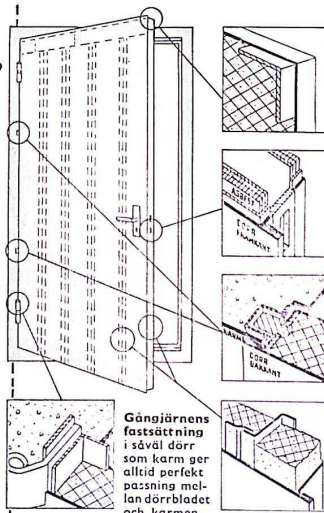
Det lönar sig att räkna med **ROSENGRENS** vid värden av värden

Hit, men inte längre...

Storbränderna ökar oroväckande. Enbart i Sverige uppgår de materiella skadorna till mer än 1/4 miljon kronor per dygn — ekonomiska förluster genom driftsavbrott o.dyl. ej medräknade.

Stora värden står alltså på spel. Det är därför nödvändigt att bygga ett säkert brandskydd — ett brandskydd som man kan lita på. Till ett säkert brandskydd hör en motståndskraftig branddörr. Ofta markerar branddörren gränsen mellan partiell skada och total förodelse.

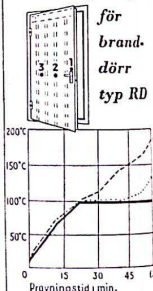
Rosengrens branddörr typ RD isoleras med fast gjuten massa s.k. "kassaskåpsisolering". Detta gjutförfarande garanterar isoleringsjämnhet över hela dörren. Massans styvhet och höga isoleringseffekt bidrar dessutom till att RD-dörren kan göras tunnare och smidigare än andra branddörrar. RD-dörren ger också säkrare brandskydd, billigare installation, lägre underhållskostnad och längre livslängd.

Före hopsättningen grundmålas varje detalj ut och invändigt för att skyddas mot rostbildning.

Vill Ni veta mer om RD-dörren, ring eller skriv efter utförligare upplysningar

Provingsdiagram
för
brand-
dörr
typ RD

1. Vid låslådan, som utgör ca 2 % av den totala dörrytan.
2. Vid en av stappprofilerna.
3. På en punkt mellan stappprofilerna, där utrymmet mellan dörrplåtarna enbart utgörs av isoleringsmassa.

BRANDHÄRDI KLASS B
BRANDPRÖVNINGSTID 120 MIN
ISOLERINGSEFFEKT 1000 W/M²
AV STÅLRENS INOMRUMMET
PÅ 1000 W/M² ÅR
ROSENGRENS DÖRRDÖRR

ROSENGRENS ger mervärden för värden av värden

Brandmästare

Vid Huskvarna stads brandkår ledigförklarar härmed en brandmästarebefattning.

Anställningstid: Den 15 april eller snarast därefter.

Tjänstens karaktär: Ordinarie.

Löneformånar: Lönegrad 19, statens löneplan.

Alderstillägg: Sökande, som för löneklassuppflyttning önskar tillgodoräkna sig tidigare tjänst, skall meddela detta i ansökan.

Kompetensvillkor: Brandmästarekurs kat. I vid Statens brandskola.

Upplysningar: Lämnas av brandchefen tel. 320 25.

Ansökan: Betygsavskrifter bifogas. Åldersbetyg och läkareintyg först efter anmodan.

Ställes till: Drätselkammaren i Huskvarna.

Ansökningstid: Inlämnas senast den 1 april 1955.

Ingives till: Arbetsförmedlingen i Huskvarna.

En modig hustru.

(Saxat ur "Mot Brann".)

En försäljare av kemiska eldsläckningsapparater för släckning av brand i eldfarliga oljor demonstrerade sina apparaters effektivitet på följande dramatiska sätt:

När en kund väntades körde försäljaren fram en bil på gårdsplanen, placerade sin hustru i bilen, låste bildörrarna, hällde bensin över vagnen och tände på. Därefter gick han ut på gatan och tog emot kunden. Medan man så pratade om väder och vind gick man in på gården. Givetvis blev kunden förfärad då han fick se den brinnande bilen med en stackars människa inne i den.

Försäljaren anmärkte då ganska lugnt att det inte var någon fara när man hade hans eldsläckningsapparat till hands. Han hade en sådan apparat liggande i närheten, och på ett ögonblick var branden släckt och hans hustru räddad! Demonstrationen var givetvis helt överbevisande för kunden.

Historien innehåller inga uppgifter om hur många gånger ifrågakvarande försäljare varit gift!

Vi vill gärna hemställa att våra svenska brandredskapsförsäljare icke måtte begagna sig av så realistiska demonstrationer.

Bemärkelsedagar

50 år.

26/4 Eriksson J. B., brandchef, Sandviken.

27/4 Melander, A., brandstyr. ordf., Mölndal.

40 år.

10/4 Ekvall, P., brandingenjör, Malmö.

11/4 Jonsson, H., brandmästare, Strängnäs.

14/4 Håkansson, B., brandchef, Kristinehamn.

Notiser

Bilaga.

Som bilaga till detta nummer följer dagordningen för Riksförbundets årsmöte jämte inbetalningskort.

Då tillgång på rum är begränsad i Hälsingborg under årsmötesdagarna rekommendar vi att Ni snarast möjligt gör rumsbeställning.

Årsmöten.

5/5 Blekinge läns Brandkärsförbund i Kyrkhult.

7/5 Kronobergs läns Brandkärsförbund i Markaryd.

8/5 Jönköpings läns Brandkärsförbund i Värnamo.

10/5 Skånska Brandkärsförbundet i Trelleborg.

20/5 Stockholms läns Brandkärsförbund i Nacka.

Stegar av trä.

Ur ett reklamblad saxa vi:

"Brandmän vill ha stegar av trä. Efter en lång strid mellan Chikagos borgmästare och stadens brandmyndigheter rörande frågan om trästegar eller stegar av metall vann brandmännen och trästegarna. Borgmästaren hade påstått att alla andra städer använde metallstegar, men kapitulerade slutligen inför en rad av synpunkter i trästegarnas favör. Bland de argument som brandmännen framförde kan vi nämna följande: En trästege som kommer i beröring med spårvägnarnas luftledning ar "avrättat" icke någon genom elektricitet. Trä ändrar icke form eller "slår" sig vid hög värme och springer icke sönder då det är mycket kallt, vilket metall däremot kan göra ibland. Andra orsaker: En stege av trä brinner visserligen lättare, men man kan åtminstone se att den brinner, då däremot metall helt plösligt kan vika sig utan förvarning. Det är lättare att reparera trästegar. Slutligen kan händerna frysa fast på metallstegar i kallt väder om händer eller handskar äro våta."

Så säger reklambladet! Vad säger Ni?

Offentliga Brandskyddsföreskrifter.

Komplettering nr 3 till "Offentliga brandskydds-föreskrifter", som nu föreligger har blivit rätt omfattande. Orsaken är främst den, att uppvärmning brutits ut ur de olika avsnitten i boken och samlats på ett ställe. Samtidigt har omfattningen av detta

avsnitt blivit avsevärt utökad. Denna uppläggning innebär ett avsteg från huvudprincipen för boken, d. v. s. inordnandet av de olika anordningarna efter de lokaler, där de finnas. Som en följd härav har detta, tidigare oförutsedda, tillägg måst inläggas på ett enda sidonummer. Det är min förhoppning, att de härigenom uppkomna olägenheterna ändå betydligt skall uppvägas av de fördelar, som vunnits med arrangementet.

Det har på senare tid framkommit ett stort antal apparater för uppvärmning. Bland de ur eldfaresynpunkt ofarliga och ändamålsenliga förekomma många farliga och olämpliga. För den, som har det förebyggande brandskyddet för ögonen, har denna utveckling måst ses med oro. I lika hög grad, som man bör främja spridningen av ofarliga kaminer, bör man förhindra de farliga användning. De moderna uppvärmningsanordningarna äro ofta till sin konstruktion så komplicerade, att inte ens en rätt erfaren person kan förutse de ev. riskmoment, varmed anordningen är förenad. Det är för den enskilde icke möjligt att besitta de resurser, vare sig tekniska eller personella, som de officiella prövningsinstanserna (Statens Provninganstalt, Sprängämnesinspektionen, Statens Hantverksinstitut, Statens Maskinprovningar, Sv. Elektriska Materielkontrollanstalten) ha tillgång till. Man bör sålunda icke medgiva användning av sådan värmeapparat, där kontroll av funktionen fordrar ingående prov eller anordningen erfarenhetsmässigt visat sig riskabel, med mindre fabrikanten kan uppvisa godkännande från aktuell prövningsinstans. För de elektriska uppvärmningsanordningarna föreligger som regel icke blott provningstvång, utan dessutom särskilda, detaljerade installationsföreskrifter.

Med dessa synpunkter som normgivande har kapitlet Uppvärmning utformats. Det innehåller först i registerform en uppräknig av de vanligen förekommande anordningarna, varefter följer en redogörelse gruppvis för de nu gällande bestämmelserna för dessa. Bilaga 2, som tillkommit, omfattar först en redogörelse för de olika uppvärmningsanordningarnas huvudsakliga verkningssätt. Därefter ha förteckningar över godkänd apparatur inlagts.

Att uppvärmningsanordningarna nu sammanförts till en plats i boken beror på önskan att hålla kostnaden nere. Flertalet av dem få nämligen användas i de mest skiftande sammanhang. Skulle man, som bokens ursprungliga idé var, upprepa bestämmelserna för varje lokal, bleve kostnaderna flerdubblade utan att motsvarande fördelar vunnas.

I övrigt omfattar denna komplettering flera andra nyheter. Ersättningen vid skada i samband med

brandsläckning har fått en delvis ny omfattning. Bestämmelserna för vissa explosiva varor ha ändrats och vissa lättnader ha medgivits för mindre hotell och pensionat.

Eric-S Akerbielm.

Kungen och gamle Abbe.

När Hans Majestät Konungen var på sin Eriksgata i Kalmar och Kalmar län, så måste han helt naturligt hälsa på hos "gamle Abbe".

Kortet är taget vid Konungens inspektion av Kalmar brandkår, som paraderade, saluterade med fanor och paradmarsch pr trumpet samt hälsningsanförande av Kalmar stads brandchef. Det hela var mycket flott och Majestätet uttalade sin synnerliga tillfredsställelse och tacksamhet.

Fallet torde vara ovanligt "i brandförsvarets historia". Därför kanske det inte gör något att fotot kommer post festum.

Befattningen som

Skorstensfejaremästare

i 3 sotningsdistriktet inom Malmö stad kungöres härmed till ansökan ledig.

Ansökan ställd till Brandstyrelsen i Malmö inlämnas till Brandchefen senast 31/3 kl 12.

Upplysningar pr tel Malmö 727 00, Brandchefen eller Vice brandchefen.